

AZ IGLÓI
ÁG. HITV. EVANGELIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

ÉVKÖNYVE

AZ 1910—1912. ÉVEKRŐL.

JAHRESBERICHT

DER

EVANG. KIRCHENGEMEINDE AUG. CONF.

ZU IGLÓ

ÜBER DIE JAHRE 1910—1912.

SZERKESZTETTE:

Dr. WALSER GYULA

LELKÉSZ.

NYOMATOTT A SZEPESI LAPOK NYOMDAVÁLLALATÁNÁL IGLÓN.

AZ IGLÓI
ÁG. HITV. EVANGELIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

ÉVKÖNYVE

AZ 1910—1912. ÉVEKRŐL.

JAHRESBERICHT

DER

EVANG. KIRCHENGEMEINDE AUG. CONF.

ZU IGLÓ

ÜBER DIE JAHRE 1910—1912.

SZERKESZTETTE:

Dr. WALSER GYULA

LELKÉSZ.

*Am. Klaviertausch
epreszi ev. theol. akad. felir. [] as []
1913. évf.*

NYOMATOTT A SZEPESI LAPOK NYOMDAVÁLLALATÁNÁL IGLÓN.

Tisztelt Egyháztagok!

Az ó-testamentom istenes szenvedőjének, Jóbnak ama szavai: „Gondoltam: hadd szóljanak a napok“ jutnak eszembe, midőn arra készülök, hogy a lefolyt három évben megnyilatkozott egyházi és iskolai életünkről lehetőleg hű képet adjak mindazok számára, kik a növekedő közönyösség napjaiban is melegen érdeklődő szívet őriztek meg egyházunk ügyeit illetőleg.

„Gondoltam: hadd szóljanak a napok.“ Hisz már egyetlen család életében oly sokat jelent néha egy háromévnvi időköz, különösen akkor, ha öröm és bánat gyorsan váltakoznak egymással. Mily nagy a száma ilyenkor a derült és borús napoknak, melyeknek nyomai ott látszanak az arc nem egy barázdáján és nem egy őszbevegyült hajszálon.

Igaz, hogy három esztendő egy testület életében kevesebbet jelent, majdnem hogy hajlandó volna az ember kicsinyelni ily időszaknak jelentőségét oly testületnek az életében, melynek múltja közel négy századra nyúl vissza és amely arra a sziklára épült, amelyről a szentírás azt mondja: „Jézus Krisztus tegnap és ma ugyanazon volt, mindörökké is ugyanazon léssen“ s mégis mily jelentőségteljes lehet ily aránylag rövid idő is valamely gyülekezet életében; mint gazdagodhatik, avagy mint lehet szegényebbé annak belső élete, mint javúlhat avagy indulhat hanyatlásnak anyagi léte, mint honolhat béke kebelében, vagy ütheti fel fejét a békétlenség.

„Gondoltam: hadd szóljanak a napok.“ Ha az elmúlt három esztendő eseményeit kívánjuk megszólal-

tatni, akkor az első érzelem a hálaérzelem lesz, melyet kivált szívünkben.

„Ime, én ti veletek vagyok a világ végeztéig,“ a megdicsőült üdvözítő emez ígérését a lefolyt három esztendőben is tapasztalhatta egyházközségünk. Mert ha ő kegyelmével nem maradt volna közel hozzánk, honnan merítettük volna a lelkeknek a szent igével és a szentségekkel való táplálásához szükséges erőt, honnan azt a sok adakozó szívet, amely Istennek és az atyafiúi szeretet oltárára áldozta legjavát, honnan amaz erőt, mellyel elviselhettünk nem egy súlyos veszteséget s mely döntő órában jó tanáccsal áldotta meg elménket.

Izrael őriző pásztorát illeti meg elsősorban is szívünknek mély halája az eddigelé nyújtott jókért, de ő rá vetjük tekintetünket, ő beléje helyezzük bizodalunkat a jövőben is, hogy egyházközségünket továbbra is oltalmazza, védje és áldja! Mert hiszen ev. egyházi életünk nem szűkölködik az azt fenyegető veszélyek nélkül napjainkban sem. Kül- és bellellenség — és ez utóbbi talán a veszedelmesebbik — egyaránt veszélyeztetik egyházunk hajóját. A legnagyobb ellensége ev. egyházunk társadalmi életében ama sokat emlegetett hideg közöny, amely — talán azért, mert magasröptű ideálokért lelkesedni már nem igen tud — ősapáinktól öröklött drága hitünknek értékes javait, melyeknek Isten és emberek előtti képviselője az egyház, sem képes többé méltányolni. Akinek szívéből az egyház iránti szeretet kiveszett, az bezárja kezeit akkor is, ha arról van szó, hogy Istennek oltárára hozzon egy-egy áldozatot, ugyanazokat a kezeket, melyek múltó örömekre kincseket, vagyont pazarolnak.

Szeretve tisztelt Egyháztagok! Egyházunk hároméves múltjának letűnt eseményeire visszapillantva, elsősorban a személyi emlékeket idézzük fel lelkünkben, figyelmünket ráirányítván mindenekelőtt egyházkerületünk püspöki hivatalában történt változására. Hiszen hálátlanság volna részünkről, ha kegyeletteljes

szerepettel meg nem emlékeznénk arról a férfiúról, ki egyházközségünk iránt oly nagy jóindulatot tanúsított, ki annak érdekeit, különösen iskolai tekintetben hathatósan előmozdította, ki kenetteljes szavakkal diplomát újból felszentelte 100 éves jubileumi ünnepén, ki akár közgyűlések, akár más alkalomból megjelent körében, hogy vele együtt örüljön vagy bánatában osztozkodjék, — az 1910. dec. 4-én elhalt püspökről: *Zelenka Pálról*. Mély megilletődéssel vette halálának hírért egyházközségünk; képviseltette magát temetésén elnöksége és iskoláinak vezetősége által, jegyzőkönyveiben megörökítette emlékét az elhalt főpásztornak és megemlékezett róla azon istentiszteleten is, amelyet az egyházi felsőbb hatóság kerületszerte elrendelt volt. Áldott legyen és maradjon emléke miközöttünk!

És vajjon kell-e csodálkoznunk azon, hogy ez az egyházi és iskolai téren nagy érdemeket szerzett főpásztornak elhúnyta után szinte már koporsójánál merült fel az a kérdés, ki fogja őt méltóképen püspöki hivatalában követhetni, ki lesz képes a nagy mesternek a nyomdokaiba lépni?

Mert nem könnyű, egy ép ily magas, mint felelőségteljes, egy egész ember munkabírását igénybevevő méltóságot betölteni kivált a mostani kritikus, felekezeti, sajnos, kiélesedett időben. De az isteni gondviselés nem hagyta sokáig magára vezér nélkül maradt népét. Az egyházaknak a bizalma mindinkább fokozottabb mértékben a kerület egyházi főjegyzőjére, Nyiregyháza egyik nagynevű lelkészére: *Geduly Henrikre*, irányult, ki mint a tiszai egyházkerületnek a püspöke, egyházközségünk számos kiküldöttjének részvétele mellett május 16-án iktattatott ünnepélyesen magas hivatalába.

Egyházkerületünk azóta boldognak vallhatja magát, hisz oly férfiú került az élére, kit kiváló szellemi tehetsége, messzelátó, világos, tiszta tekintete, ritka ügybuzgósága és munkaképessége, kitünő szónoki

tehetsége és a mi jelen helyzetünket tekintve, különösen említésre méltó, az ő szigorú lutheri pozitív irányú álláspontja, egyházas gondolkozása és a három — kerületünkben szükséges — nyelvnek birása, a főpásztori hivatalra egyenesen predesztináltak. Ezzel kapcsolatban őszinte örömmel említjük meg, hogy egyházkerületünk főpásztorát a június 4—9-ig terjedő napokban gyülekezetünkben üdvözölhattük, midőn a gimnáziumi maturai vizsgákat vezetni jött körünkbe. Bár főgimnáziumunkat illette meg a magas vendéglátás, de egyházközségünk mint iskolafentartó nem állhatta meg, püspökét hivatalánál fogva őt megillető méltósággal ünnepélyesen fogadni, presbitériuma által tiszteletteljesen üdvözölni. Mindazok, akik szerencsések voltak ama napokban szeretett főpásztorunkat közelbről megismerni, azt a benyomást nyerték, hogy oly kiváló férfiúra esett a választás, akire egyházkerületünk csak a legnagyobb bizalommal és jogos reménnyel tekinthet.

Visszatérve egyházunk beléletére, örömmel kell jeleznünk azt, hogy egyházközségünk életéből nem hiányoztak oly örvendetes események sem, melyek neki magának díszére váltak.

Az 1910-iki év első közgyűlésén került egyházközségünk abba a kellemes helyzetbe, hogy *Topscher György*, érdemdús egyházi tiszteletbeli felügyelőjének a közgyűlési határozat alapján elkészített és remekül sikerült olajfestményét a gimnázium auditoriumában, mint az egyházközség tanácskozótermében ünnepélyesen leleplezhesse, hogy ezáltal hálájának legalább egy kicsi részét fejezi ki azon férfiú iránt, ki közel 30 éven át nehéz viszonyok között viselte állhatatos, kitartó hűséggel és örömmel az egyházfelügyelői tisztelet; tette pedig azt egyházközségünk azon benső kérelemmel, hogy az érdemdús férfiú a nyilvános élettől való visszavonulásnak az éveiben is álljon az egyház oldala mellé, a maga gazdag tapasztalataival és értékes tanácsával elősegítvén annak további felvirágoztatását a jövőben is.

Osztatlan örömet keltett azon hír, hogy Őfelsége a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül az udvari tanácsosi címmel tüntette ki felügyelőnket, *Münnich Kálmánt*. Egyházközségünk, mely e magas kitüntetésben egy ernyedetlen munkásának e legmagasabb oldalról való elismerését látta, egyháztanácsa által kerestette fel a kitüntetettet, hol lelkésze által üdvözöltette és ebbeli örömének utólag jegyzőkönyveiben is adott kifejezést. Ismételt alkalmat szolgáltatott ez érdemdús férfiút üdvözölni azon körülmény, hogy választókerületünk országos képviselője lett. Egyházgyülekezetünk ez alkalommal is azon kérelemmel üdvözölte felügyelőjét, sziveskedjék érdekeit ez új állásban is mint eddig hathatósan támogatni.

Még az 1910. évi Szepesváralján megtartott egyházmegyei gyűlésen részünkről történt meghívás folytán egyházmegyénk közgyűlése 1911 aug. 21—22. napjain körünkben folyt le. Ha máskülönben is őszinte örömünkre szolgált e gyűlést körünkben üdvözölhetni és ha szerény tehetségeinkhez képest mindent elkövettünk, hogy minél méltóbban folyjék le, úgy nagyban fokozta örömünket azon körülmény, hogy Münnich Kálmán, egyházunk felügyelője, ez alkalommal immár harmadízben volt egyházmegyei hivatalába beiktatandó. Szemtanúi lehettünk azon felemelő jelenetnek, midőn a gyülekezetek egyhangú bizalma által újból megválasztott férfiú a jelenlevők őszinte óvációi között az egyházmegye élére állított, és ezen örömünk annál bensőbb volt, mivel a beiktatottat a magunkénak nevezhetjük.

Jóleső örömmel üdvözölte egyházközségünk az általa fentartott főgimnázium érdemes igazgatóját, *Fischer Miklóst*, akit a király kegye a közügyek terén szerzett érdemek elismeréseül a királyi tanácsosi címmel ajándékozott meg. A fentartó egyházközség e kitüntetést annál nagyobb örömmel fogadta, mivel Fischer Miklós már évek hosszú sora óta bölcseséggel párosult tapintattal vezeti e tanintézetet s a virágzás magas fokára emelte.

A lefolyt 3 év folyamán nyugalomba vonúlt elemi népiskolánk felvirágzása körül sok érdemet szerzett egyik tanítója, *Philipp János*. 42 éven át törhetetlen hűséggel szolgálta ezen irodalmilag is közismert pedagógus a mi iskolánkat, azzal a hűséggel, mely minden erejét hivatásában kimeríti. Az iskolája az ő éltető eleme volt. Így tehát nagyon természetes, hogy az iskolafentartó egyházközség e tanítóját csak nehezen bocsátotta el szolgálatából s hogy az 1909/10-ik záróünnepély ép oly méltó, mint megindító spotán búcsúünnepélynek az alakját öltötte magára s hogy a gyülekezet az iskolától megváló tanítója érdemeit jegyzőkönyveiben megörökítette azon meleg óhajjal: legyen élte alkonya áldott az Úrtól.

Egyéb személyi változás is történt a lefolyt 3 év alatt. E változásoknak sajnos a segédlelkészi állás különösen van alávetve. 1910 őszén *Hoffmann Károly* és 1912 január elsején *Adriányi Géza* hagyták el egyházközségünket. Előbbi mint a stoósi, utóbbi mint a székelyudvarhelyi egyházközség lelkésze. A hivatalától megvált mindkét segédlelkész rövid működési idején belül buzgón töltötte be hivatását s az egyháztagek becsülését kiérdemelte magának. 1912 január 1-je óta *Schwartz Mátyás* működik a lelkész oldala mellett segédlelkészi és hitoktatói minőségben.

Személyi jellegű jelentéseim körébe azon szomorú veszteségek is tartoznak, melyek a gyülekezetet presbitériumában s részben a gimnáziumi tanácsban és iskolai székben érték. Az utolsó 3 év folyamán *Bartsch Gusztáv*, *Klug Ottó*, *Ujlaki Jenő*, *Reich Róbert* és *Marcsek Andor* presbiterek, közülök az utolsó mint a gimnáziumi alumneum sokévi eforusa s a gimnázium érdemes pénztárosa tértek meg e mulandóságból atyáikhoz. E férfiak vesztesége annál érzékenyebben sújtotta a gyülekezetet, mivel mindannyian meleg érdeklődéssel viseltettek annak ügyei iránt s mivel kettő közülök a férfikor javában állva nem egy szolgálatot tehettek volna egyházunknak s mivel az egyhá-

zias érzület rohamos apadása mellett az ily hézagokat betölteni nem könnyű. E téren általában gyülekezetünk jövőjének jó nagy része azon kérdéstől függ, hajlandók lesznek-e az ifjabbak az öregebbek példáját követve egyházközségünk ügyeit érdeklődéssel kísérni. Sajnos, az idevágó előjelek nem kecsegtetnek túlságos reménnyel.

Kevés kivétellel alig érdeklődik a fiatalabb nemzedék az istentisztelet és a gyülekezet ügyei iránt. E jelenség egy év. gyülekezet életében annál aggasztóbb, mivel csak akkor van igazi értéke autonomiánknak, ha azzal lelkiismeretesen és bölcsen élünk.

Az 1911. év végével a presbiterek felének megbízatása lejárván, azoknak kisorsolása és megválasztása megejtetett. Ugyanaz történt a gimn. tanács és isk. szék kebelében is.

Adja az egyház Ura, hogy az egyh. tanács, mint a gyülekezet igazi bizalmi testülete magasztos hivatásának tudatát mindenkor megőrizze. A jelen idők komolysága teljes buzgóságot és odaadást követel azon férfiaktól, kik a „presbiter“ szép nevét viselik. Ez idők mindenekelőtt azt a meleg szeretetet kívánják meg tőlünk, melynek birtokában egyházunk ügyeit *kifelé* is megalkuvást nem ismerő módon képviselik, hogy gyülekezetünk eseményei- és ünnepélyeiben, de az ülések termén kívül is, legyenek azok akár egyházi, akár iskolai jellegűek, amennyire azt különbeni hivatásuk engedi, részt vegyenek, hogy így a mi napjainkban oly égetően szükséges hűségbeli példával világítsanak hittestvéreik előtt.

Hálatalélt szívvel vallhatjuk, hogy egyháztagjaink ismert áldozatkészsége a lefolyt 3 évben sem apadt. Az áldozatkészség leírásának a következőkben külön szakaszt szentelvén, e helyütt csak azon nemesszívű adakozókról kívánunk megemlékezni, akik egyházukról és annak iskoláiról haláloságyukon vagy más alkalmakkor sem feledkeztek meg. A mi gyülekezetünk az elmúlt időszakban újból tekintélyes alapítványok és adományok

birtokába jutott, amelyek hivatvák magasztos egyházi és kulturális működésében támogatni.

Ide tartozik özv. *Flütsch Istvánné* szül. Szomp Emma „Flütsch Ákos- és István-féle alapítvány“ nevet viselő 1000 koronát tevő adomány, melyet e nemes-szívű özvegy éltük tavaszán elhunyt két fia emlékére tett egyházi célok szolgálatában azon gyülekezet számára, melynek körében egykor mint boldog anya lakott. A gyászoló anya, aki mindkét gyermekének elvesztése által legszebb életcélját siratja, az Úr oltárán való áldozásban keres vigasztalást. Ime mily elragadó példája ama hitnek, amely Isten sujtó keze alatt csak nő, mint teher alatt a pálma.

Aldottak az ilyen könnyek, amelyek nyomán ily nemes tettek fakadnak Isten nevének dicsőségére.

Hálás szívvel iktatjuk ide néh. *Münnich Adolfné* szül. Ritter Júlia 1000 koronát tevő egyházi céloknak szánt adományát. Az elhunytnak e hagyománya csak záróköve azon nemes tetteknek, melyek által egyházunkban örök emléket emelt magának. Ha élte bármely szakában áldozatkész indulattal támogatta egyházát s iskoláit, mint azt a gimnázium és polgári leányiskola javára tett alapítványai, nemkülönben értékes fehér templomterítők adományozása által bizonyította be, úgy fenti alapítványa által példát adott, mint lehet elhülő szívvel is szeretni lelki anyánkat, az egyházat. Az ő emléke s nemes példája legyen soká áldott miközöttünk.

Lekötelező módon emlékezett meg egyházunkról néh. *Posewitz Gyula* úr is, midőn úgy a templomfűtésre, mint a Diakonissza-alapnak egyenkint 500 koronát hagyományozott. Bár évek óta nem vett részt a nyilvános élet ügyeinek intézésében, mégis melegen érző szívvel és figyelemmel kísérte otthoni magányosságából anyaggyülekezete dolgait. Nemes szívre valló hagyatékával hű maradt a család hagyományaihoz, mely annak idején tekintélyes adománya által a diakónia ügyét is előre segítette. Az elhunyt méltán érdemli, hogy nevét áldva emlegessék az utódok is.

Gyülekezetünk jötevőinek sorába néhai *Schwarcz Lajos* elhunyt özvegye, szül. Roebel Emilia is lépett, midőn egyházközségének 1000 koronát hagyományozott egyházi célokra. A tiszteletreméltó özvegy asszony, kinek néhai férje már a gimnázium javára tett ösztöndíj alapítványa által iktatta nevét a gyülekezet aranykönyvébe, ez adománya által bizonyoságot tett arról, mikép őrizheti meg a hű egyháztag szüleitől örökölt egyházszeretetét s hűségét mindhalálig, a sírig.

Hálás szívvel emlékezünk meg itt néhai *Richter Alajosné* szül. Reich Zsuzsanna adományáról, aki szegénységében és elhagyatottságában megőrzött filléreiből a zsolnai cellulose-gyár két darab részvényét hagyományozta az egyházközségnek. Az anyagi kincsek nélkül szűkölködő szegény asszony követendő példát adott az azokban bővelkedőknek s elnémult ajakkal hirdeti nekünk: ne feledkezzetek meg arról, aki áldott s vigasztalt a bölcsőtől a sírig — az egyházzól.

Az elmúlt 3 esztendőben a mi főgimnáziumunk is dicsekedhetett nemesszívű jötevőkkel. Közéjük tartozik a Toporcon elhalálozott néhai tanár és földbirtokos, *Kobialka János*, aki ösztöndíjalapítványt tett, melynek kamataiból egy a német nyelvben legjobb előmenetelt tanúsított tanuló megjutalmaztassék.

Iskolájuk iránti, az élet küzdelme közepette is megőrzött ritka ragaszkodásukról tettek tanúságot azon férfiak, kik érettségük után 20 avagy 30 év múlva találkoztak azon intézet falain belül, mely tanítva nevelte s éretteknek nyilvánította őket. Gimnáziumunk 30 éves összejöveleik alkalmával 2-szer és 20 éves összejöveleik alkalmával 1-szer jutott tekintélyes ösztöndíjalapítványok birtokába.

Végezetül még egy férfiúról emlékezzünk meg, ki, midőn közöttünk élt, presbiter volt, de a fővárosban sem feledkezett meg anyaegyházáról. Néhai *Gärtner Kálmán* 2000 korona alapítványt hagyományozott polgári leányiskolánk javára azon kívánsággal, hogy kamatait tanszerekre fordítsuk. A megboldogult, ki

mint iskolaszéki tag iskolánk ügyét érdeklődő szíven hordozta, e hagyománya által hálára kötelezte egyházunkat, mint az iskola fentartóját.

A néhai Schwarcz Vilma-féle ház postaépületté való kiépítésének még 1909-re visszanyúló ügye a lefolyt 3 éven belül sikeresen dőlt el és annak felépítése a hagyományozott telken az 1911—12. év folyamán oly módon lett keresztülvive, hogy a ház javarészt igénybevevő postahelyiségeken kívül a szárnyépületben az egyház határozatából beépített árvaalap fejében a diakoniszta-otthon, továbbá jelenleg bérbeadott, esetleges árvák számára fentartandó kisebb helyiségek s kisebb lakások helyeztetek el. Ez építési ügy nem egy órájába került az egyháztanácsnak és a közgyűlésnek, legnagyobb érdemet azonban az egyházi és iskolai felügyelő szerzett magának a szerződés létrejövetele és az építkezés keresztülvitele által, melyben az egyházközségi építészeti felügyelő támogatta, nemkülönben ezen sokat látogatott épület házirendjének megteremtése által.

Az istentiszteleti élet jövőjére fontossággal bíró határozatok közé tartozik a *konfirmációi gyakorlat* megváltoztatása. Az ifjúságnak az iskolai év végével való igénybevétele és hozzá a mindennapi konfirmációi oktatás túlerőltetést involvált, melyet a lelkész aggódó lélekkel szemlélt. Ezentúl a konfirmandusok oktatása 9 héten át fog folyni: a böjt idején virágvasárnapig s a husvétii szünet utántól áldozó csütörtökig heti 3 órában.

A konfirmáció ünnepélye, mely az átmeneti állapotnak megfelelően néhány év óta magyar és német nyelven végeztetett, az ifjúság magyarosodására és a sok idegenből származó gyermekekre való tekintettel csak magyar nyelven fog végeztetni, a konfirmációi gyónást pedig, mely eddig a konfirmációt követő „Exaudi“ vasárnapon lett megtartva, ez évtől kezdve a konfirmációval együtt fogjuk végezni.

Az istentiszteleti ujitások közé azon határozat is

tartozik, hogy ezentúl karácsony, husvét és pünkösöd II-od napján az istentisztelet nem német, hanem magyar nyelven lesz megtartva. E határozattal a józan egyházi haladás érdekében számolni kívánt nemcsak az itt letelepedett és a német nyelvet nem bíró egyháztaggokkal, hanem különösen gyülekezetünk ifjabb nemzedékével, hogy az Isten igéjét édes magyar nyelvünkön is hallgathassák. Ezek után a hivatalos istentiszteletek belefoglalásával immár 18 magyar nyelvű istentiszteletünk van. Kívánatos volna, hogy ez istentiszteleteket szorgalmasan látogatnák s vajha nem kellene a jövőben is tapasztalni azt, hogy éppen azok kerülnek, kik a nyelvet bírják s legálthatatosabban kívánták. Hadd bizonyítsa különösen a mi ifjabb nemzedékünk a tett által, hogy az Isten igéjének magyar nyelven való hirdetése nekik lelki szükségük s hogy a magyar szent beszéd tekintélyes gyülekezetet képes gyűjteni a szószék köré.

Az 500 koronát kitevő káplánkongruával összefüggően beható tárgyalás alapját képezte a körülmények által mindinkább előtérbe toluló ama kérdés, hogy egy második lelkésznek állandó alkalmaztatása gyülekezetünkben szükségessé fog válni, mert míg egyrészt a hitoktatási órák száma, bele nem foglalva a fél-félnapot igénybevevő ötösbányai és iglóhutai tanítást, évről-évre növekedőben van olyannyira, hogy jelenleg már heti 18 órát tesz ki, tehát oly munkává fejlődött, mely ha lelkiismeretesen végeztetik, magában véve is egy egész erőt vesz igénybe és így az iglói lelkészi hivatalú filiák, szórványok és az adminisztráció valamint a soknyelvűség által messze szétágazódó munkásságában való segédlelkészi közreműködést alig enged meg, addig másrészt nem állván arányban a theologiát végző lelkészjelöltek száma a lelkészi nyugdíjintézet folytán nyugalomba vonuló lelkészek számának arányával, mindinkább nagyobb hiány kezd mutatkozni segédlelkészekben, mely hiány alig fogja lehetővé tenni, hogy kápláni állásunkat mindenkor

megszakítás nélkül betölthessük, és ez állapotnak még sem szabad beállania, mivel akkor a lelkészi hivatal egy egész részének, mindenek előtt a különböző tanintézeteknél végzendő hittanításnak szünetelnie kellene. Ha a fentvázolt helyzet beállana, úgy feladata lesz egyházközségünknek, hogy ezen egyházi és vallásos életünkre nézve egyaránt fontos kérdést lelkészével egyetértően oly módon oldja meg, hogy minden tekintetben javára váljék, mert hisz alapjában véve mégis csak a vallásos életet ápoló, a szétszórt híveket sok fáradsággal kereső és gyűjtő lelkészi utánjárás egyzersmind az egyházközséget építő konstitutív munkásság is és ideje volt, hogy egyházközségünk a jövőnek e fontos kérdésével foglalkozzék.

Még egy másik fontos kérdés kíván megoldást, t. i. polgári leányiskolánk kibővítése. Bizonyára nincs gyülekezeti tag, amely ezen iskolának a felsőbb hatóságok által nem egyszer kifogásolt, különösen helyi fogyatékoságát nem ismerné és nem lenne meggyőződve arról, hogy e bajokon, hacsak más intézet által magunkat túlszárnyaltatni nem akarjuk, sürgősen segíteni kell. Sok gyűlés foglalkozott már eddig is e tárgygyal s mivel a gyülekezet hozzávaló tőkével nem rendelkezik, államsegély iránti kérvényt nyújtott be. Bizvást reméljük, hogy buzgó egyházi és iskolai felügyelőknek magas összeköttetései révén sikerülni fog a mi iskolánknak, amely évek óta városunkban az egyetlen nőnevelő tényező és annak lakosai körül felekezeti különbség nélkül elévülhetetlen érdemeket szerzett, a szükséges államsegélyt megszerezni.

Aki egyházunk ügyei iránt érdeklődik, mindezekből láthatta, a közel jövőben nem egy fontos kérdés várja megoldását. Adja az Úr, hogy ne volna hiányunk buzgó tagokban sem, kik, mint hajdan a mi elődeink, tettel is bizonyítják, hogy egyházukért és iskolájukért áldozni készek.

Egyházközségi élet közigazgatási tekintetben.

— 1910. —

Ez Értesítő bevezető része az egyházi életnek csak legkiemelkedőbb mozzanataira szorítkozhatván a lefolyt három esztendőben bizonyára nem lesz érdek nélkül a gyülekezet javát szívélyesen viselő egyháztagnak megtudni, mely ügyek tárgyaltattak a megtartott presbiteri és egyházközségi gyűléseken. Hadd lássa a figyelmes olvasó, hogy a fontos tárgyak mily gazdag sorozata foglalkoztatta ez időszakban egyházközségünket.

Az *1910-iki* esztendő *január 6-án* megtartott közgyűlésén őszinte tisztelettel adózott volt s jelenlegi tiszteletbeli felügyelőjének Topscher Györgynek, midőn a gyülekezet határozatából elkészült olajfestményét a gimnázium dísztermében mint tanácskozó termében ünnepélyesen elhelyezte, jelenlegi egyházi és iskolai felügyelőjének azon meleg kívánsága kíséretében, bár láthatná ezen érdemdús férfiú sikeres munkásságának gyümölcsét testi és szellemi frissesség tekintetében még soká. További lefolyásában a diakonisszaügy körünkben való meghonosítását, az 1897-ik évi maturánsok alapítványát vette tudomásul a közgyűlés, jóváhagyván egyszersmind az 1910. évi költségvetést, a szavazattal bíró egyháztagnak névjegyzékét és az 5% iskolai adó kivetését.

A *március 21-iki egyháztanács* elfogadja azon elveket, amelyek szerint a szavazattal bíró egyháztagnak jegyzéke összeállítandó, tárgyalja a számvizsgáló bizottság jelentését, tudomásul veszi a gyülekezeti szabályrendeletnek jóváhagyását, a leányiskola bővítése céljából bizottságot küld ki, valamint a gimnáziumi tanácsba és iskolai székbe 2—2 rendes és 5—5 póttagot választ.

Az *április 31-én* megtartott közgyűlésnek bejelentette, hogy a gimnáziumi államsegélynek 48,000 koronára való felemelése ügyében beterjesztett folyamod-

ványa az egyházközségnek annyiban nem részesült teljes kielégítésben a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál, amennyiben annak maximuma 42,000 koronában lett megállapítva, s ez alapon új tárgyalások lettek megtartva, valamint hogy a felemelt városi segély kiutaltatott. A közgyűlés továbbá az 1909-iki számadásokat jóváhagyván a pénztárosnak a felmentvényt megadta.

A gyámintézeti közgyűléssé átalakult közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy a gyámintézeti gyűjtés 512 K 28 fillért tett ki és az elosztási terv elfogadása mellett lelkészének köszönetet szavaz és a felmentvényt megadta.

Számos s fontos tárgyak kerültek *a június 20-iki egyháztanács* asztalára. Napirend előtt örömmel üdvözölte a gyűlés Münnich Kálmán felügyelőt m. kir. udvari tanácsossá és Fischer Miklós gimn. igazgatót kir. tanácsossá való legkegyelmesebb kineveztetése alkalmából. A hat év lejártával a gimnáziumi és polgári leányiskolai és elemi iskolai igazgatók választása lévén szükségessé, újból az eddigi igazgatók, Fischer Miklós, illetve Dobó Adolf lettek megválasztva. A gimnázium eforusi és pénztárosi tisztségére Marcsek Andor választatott újból. Ugyanezen közgyűlés Wiese Gyulát, ki mint helyettes tanár két éven át teljes megalégedésre működött, tanári állásában véglegesíti s néhai Kobialka János 1000 koronát tevő alapítványát köszönettel elfogadja. Nehezen bocsátja el szolgálatából Philipp Jánost, érdemdús tanítóját s sikereit jegyzőkönyvében megörökítvén élete alkonyára Isten áldását kéri. Sajnálattal fogadja Tscheik Mária tanítónő leköszönését, ki egyévi rövid itt működése alatt kiváló erőnek bizonyult. Végül az illésfalvi iskola bővítését határozza el a közgyűlés.

A június 29-ére egybehívott *egyházi közgyűlés* határozattá emelte a multkori presbitérium ügyeit s a Szepesváralján megtartandó egyházmegyei gyűlésre a maga képviselőit küldte ki.

Az *augusztus 12-én* megtartott *egyháztanácsi gyűlés* Tscheik Mária helyébe Masznyi Gizellát választotta meg a polgári leányiskola tanítónőjévé s a Philipp János nyugalomba vonulása által megüresedett tanítói állásra 14 folyamodó közül Jakabfalvi Jakabot, Kaiser Jakabot és Kling Emilt jelölte.

Augusztus 21-én újbóli köszönetnyilvánítás mellett vette tudomásul a *közgyűlés* Philipp János tanító nyugalomba vonulását, nemkülönben a presbitérium javaslatait s Jakabfalvi Jakab szepesszentgyörgyi levita-tanítót választja tanítójául.

Az *október 4-iki egyháztanács tárgyai* közül csak a stoósi gyülekezet lelkészévé választott segédlelkésznek Hoffmann Károly leköszönését s Adriányi Géza helyére való megválasztását emeljük ki.

Gazdag tárgysorozata volt az ősszel a jövőévi költségvetés tárgyalása céljából összehívott *november 22-iki egyháztanácsi ülésnek*. Miután elhatározott, hogy a gyülekezet mint ilyen a „Szepesmegyei Történelmi Társulat“ tagjai sorába lép, azon módzatok tárgyalattak, melyeknek betartása mellett hajlandó volna az egyházközség az eddig hozzá csatlakozási viszonyban álló református híveket elbocsátani kötelekéből. Ugyane közgyűlés köszönettel elfogadja néhai Schwarz Lajos elhunyt özvegyének hagyományát s javasolja a közgyűlésnek a Schwarcz Vilma-féle ház postaépületté való átépíttetésének terveit s az e célra felhasználandó alapokat elfogadásra s a postaigazgatósággal kötendő szerződéssel egyházi és iskolai felügyelőjét bizza meg. Az 1911. évi költségvetés kapcsán elhatározza a közgyűlés, hogy a segédlelkészi fizetésnek eddig a lelkész által fizetett fele ezentúl az egyházi pénztárból fedeztessék, hogy a gimnáziumnak adóssága az egyházi pénztárral szemben a felemelt államsegélyből fokozatosan törlesztessék s hogy a tanárok lakpénze, mihelyt lehetséges, felemeltessék.

A *november 27-iki közgyűlés* tudomásul vette és részben bővítette az egyháztanács javaslait és azokat

határozati erőre emelte s elfogadván az 1911. évi költségvetést, a jövő évbeli iskolai adókivetést magáévá tette.

— 1911. —

A *január 6-iki közgyűlés* mély gyásszal fogadja december 4-én az élők sorából eltávozott egyházkerületi főpásztor: *Zelenka Pál*, püspök, halálhírét, jegyzőkönyvében gyülekezetünk körüli érdemeit megörökíti s egy emlékére tartandó gyászistentiszteletet határozta el. A közgyűlés tudomásul vette a postaépület pályázatának kiírását valamint a szerződés aláírását s végül, hogy a püspöki állásra a szavazatok február 10-ig küldendők be.

A *január 29-ére* egybehívott *szavazó közgyűlés* szavazatát a kerületi egyházi főjegyzőre, Nyiregyháza lelkészére: *Geduly Henrikre* mint püspökre adta.

A gyászoló kegyelet érzelmeivel fogadta a *márc. 16-iki egyháztanács* egyházunk két jótevőjének bekövetkezett elhúnytát. Ezek egyike *Loisch Eduard*, az 1908. évben tett kétrendbeli „Loisch Eduard és Ottilia szül. Melczer“ nevet viselő 10—10.000 koronát tevő alapítványa által Istenben nyugovó feleségének s önmagának emelt maradandó emléket gyülekezetünkben s annak iskoláiban; *Kobialka János* pedig 1000 koronányi ösztöndíj alapítványt hagyományozott gimnáziumunknak. Ugyan e gyűlés a jóváhagyott számadások s leltáraknak az egyházmegyei számvevőszékhez való felterjesztését javasolja a közgyűlésnek.

A *márc. 19-ére* egybehívott *közgyűlés* jóváhagyta a múlt év lezárt számadásait s pénztárosának megadta a felmentvényt. Tekintettel arra, hogy a püspökjelöltek közül egy sem nyerte el az abszolút szótöbbséget, újbóli szavazatát *Geduly Henrikre* adta le, az egyházmegyei felügyelői állásra való szavazata pedig újból *Münnich Kálmánra* esett. Gyámintézeti közgyűléssé alakulván át, tudomásul vette a közgyűlés, hogy a gyűjtés 448'60 koronát tesz ki s az egyházmegyei

gyámintézet világi elnöki állására leadandó szavazatát az érdemdús eddigi elnökre, Dr. Lorx Sándor úrra adja le.

Hálás köszönettel fogadja a *márc. 31-iki presbiteriális* gyűlés özv. *Flütsch Istvánné* szül. *Szomp Emma* asszony, 1000 koronát tevő alapítványát s azt jegyzőkönyvileg megörökíti.

Igaz örömmel fogadta gyülekezetünk *április 2-án* tartott *közgyűlésében* azon hivatalos jelentést, hogy az elárvult főpásztori szék Geduly Henrik, kerületi egyházi főjegyző püspökké való megválasztatása által betöltetett s főpásztorát, akire teljes bizalommal s a jövőbe vetett legszebb reménnyel tekint, sürgönyileg üdvözli.

Április 21-én újból jött össze az *egyházközgyűlés*. Sajnálattal vett tudomást az egykori buzgó egyháztanácsos, Klug Nándor elhunytáról, tárgyalta a május 16-án tartandó püspökinstallációra való meghívást, megfontolja a leányiskola bővítésének ügyét és elhatározza, hogy egy építési segély elnyerhetése céljából memorandummal fordul a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz.

Az *augusztus 9-iki egyháztanácsnak* jelentette az elnökség, hogy a magas kormány a gimnáziumi államsegély f. évi január 1-től 32-ről 34 ezer koronára emelte fel. Tárgyaltatott továbbá a népiskolai tanítók szolgálatát szabályozó pragmatika s az alapító levelek ezentűli kiállítására vonatkozó püspöki leírat. Marcsek Andor tanár betegség okából egy további évre szabadságoltatott. Végül a polgári leányiskolai tanerők lakáspénzét s a növekvő drágaságra való tekintettel az alumneumi díjakat emelte a gyűlés.

Örömmel vesz tudomást az *augusztus 13-án* megtartott *közgyűlés* arról, hogy az egyházmegye elfogadván meghívásunkat, közgyűlését s újból választott felügyelőjének, Münnich Kálmán beiktatását körünkben tartja meg, intézkedik annak méltó lefolyásáról s kiküldi képviselőit. A közgyűlés továbbá a főgim-

náziumban és leányiskolában az egyházamban való tanításnak egy próbaévre való bevezetését jóváhagyja és ifjabb Marcsek Andor tanárt és Masznyai Gizella tanítónőt állásukban véglegesíti.

A november 3-iki egyháztanács tudomásul veszi, hogy az illésfalvi iskolahelyiség átépítése közmegelegedésre befejezést nyert s elnökségének, nemkülönben Dörner Gyula, faipariskolai igazgatónak, köszönetet mond az asztalosi munkák feletti kedvezményes szállításáért. Tárgyalta továbbá az egyháztanács az 1912-iki költségvetést és a jövő évi iskolai adókimutatást. Örömet tudomásul szolgált — más helyen már felemlített — két alapítványa a 30 és 20 éves maturánsoknak, valamint a Reich Zsuzsanna szül. Richteré is. Végül pedig elrendeltetett az egyháztanácsosok tagjai felének a kisorsoltatása.

A december 17-ére egybehívott egyházközségi közgyűlés jóváhagyja az 1912. évi költségvetést, úgyszintén a jövő évi iskola adókimutatási tervezetét is, tudomásul veszi továbbá az egyháztanácsnak a maturánsok részéről és néhai Gärtner Kálmán és Richter Zsuzsanna által tett alapítványokról szóló jelentését és jegyzőkönyvi forró köszönetet mond a nemesszívű adományozóknak. S miután sajnálattal fogadta Adriányi Géza káplánnak benyújtott lemondását, s helyébe Schwartz Mátyás lelkészjelöltet megválasztotta, az egyháztanácsosok felének a megválasztatását rendeli el.

— 1912. —

Mély sajnálattal veszi tudomásul a január 3-án egybegyűlt presbitérium egyik kiváló tagjának, Klug Ottó elhunytát, tudomásul veszi az újonnan megválasztott egyháztanácsosok kihirdetését és kiveszi tőlük a fogadalmat. Az eddigi érdemdús eforus és gimn. pénztárosnak Marcsek Andor-nak bekövetkezett elhalálzásából kifolyólag, e két rendbeli megüresedett állás betöltésére vonatkozólag azt a határozatot hozta az egyháztanácsosi közgyűlés, hogy a jövőben azokat

kettéválasztja, azoknak igazgatását két erőre, az eforusit *Stromp József*-re, a pénztárosit *Thirring Gyula* tanárookra bizza és azután megválasztja az előirt szabályzat értelmében kisorsolt iskolatanácsi és iskolaszéki tagokat.

A január 14-én tartott egyházközségi közgyűlés tudomásul veszi a megejtett egyháztanácsi, iskolatanácsi és iskolaszéki tagok megválasztatásának eredményéről szóló jelentését, továbbá a következő évre szavazati joggal bíró egyházközségi tagoknak jegyzékét és az egyházközségi számadások felülvizsgáló bizottságába 3 tagot küld ki.

A március 20-iki egyháztanácsi közgyűlés megörökíti jegyzőkönyvében egyik legöregebbik tagjának, *Ujlaki Jenő*-nek az emlékét, ki szóval és tettel mozdította elő az egyházközségnek érdekeit és örömmel üdvözli a helyére lépő *Melczér Ágoston*-t. Tudomásul veszi a számadásokat felülvizsgáló bizottságnak a jelentését és elhatározza, hogy azt az egyházközségnek elfogadás céljából előterjeszti.

A március 24-ére egybehívott egyházközségi közgyűlésnek jelentés tettetett a polgári leányiskola építési s kérdésének stadiumáról s arról, hogy a miniszterium által kiutalt elemi iskolai tandíj megváltása 1121 kor.-át tesz ki. Elfogadja a közgyűlés az 1911. évnek zár számadásait, megadja a pénztárosnak a felmentvényt és elhatározza, hogy mostantól fogva a gimnázium évi bevételeinek fölöslegéből tartalékalapot gyűjt. Végezetül helyi gyámintézeti közgyűléssé alakulván az egyházközségi közgyűlés tudomásul veszi a lelkésznek 451'60 kor.-t eredményezett gyűjtésről szóló jelentését jóváhagyja annak elosztási tervezetét és végül intézkedést tesz az iránt, mint lehetne gyűjtést fogantatosítani egy alapra, amely a Gusztáv Adolf-egylet érdemdús főelnökének, a lipcsei superintendensnek és a magyarhonbeli evang. egyház ügyét szíven viselő barátjának, *Dr. Pank Oszkár* nevét viselné.

Azon egyháztanácsi közgyűlés, mely június 4-ére

hivatott egybe, mindenekelőtt örömét fejezte ki afölött, hogy egyházkerületünk püspöke, Geduly Henrik, ép az ülésnek a napján érkezett először városunkba és egyházközségünkbe azon célból, hogy a következő napon megkezdődött gimnáziumi érettségi vizsgákon elnököljön. — Ez örömet azonban csakhamar gyász váltotta fel, amennyiben egyházközségünk egyik tanácsnoka *Reich Gusztáv* eltávozott az élők sorából, amit a közgyűlés fájdalmas szívvel vesz tudomásul. Tárgyalja a gyűlés további folyamán a vallástanítás ellenőrzéséről szóló szabályzatot, amelyet azután némi változtatással az egyházközségnek elfogadásra ajánl. Ugyancsak ezen közgyűlés tárgyalja az egyetemes közgyűlésének ama határozatát, hogy az 1917. évben bekövetkező a reformációnak négyszázados évfordulója alkalmából az egyházhoz méltó intézménynek létesítése céljából jubileumi alapot teremtsen és elhatározza, hogy annak javára egyházközségünkben is rendez évenként gyűjtést és offertoriumot.

Ez alkalommal az offertóriumok is akkép módosítottak, hogy az első adventi és első böjti vasárnapi offertóriumok megszűntével a *jubileumi offertórium* a reformációnak az emlékünnepén, a *gyámintézeti offertórium* pedig az aratási hálaünnepen fog egybe gyűjtetni.

A *junius 9-én tartott egyházközségi közgyűlés* magáévá tette a *junius 4-én tartott egyháztanács*i gyűlésnek jelentéseit és javaslatait s a Gölncibányán *junius 13. és 14. napjain tartandó egyházmegyei közgyűlésre* képviselőit kiküldi.

A legbensőbb hálaérzetnek kifejezésével veszi tudomásul a szeptember 1-ére egybehívott egyháztanácsi gyűlés néhai *Münnich Julia* szül. Ritter, özvegyasszonynak, 1000 koronát kitevő hagyományát, úgyszintén az 1882. évben maturát tett vendégeknek 800 koronát kitevő alapítványát. Szóvá tettetett, hogy a késmárki liceum közgyűléseire, amelyen egyházközségünk szavazattal bir, az egyházi elnökségen kívül

3 tag küldessék ki; előterjesztetett a minisztérium által jóváhagyott államsegélyi szerződés és a „Klein János és Samu“-féle ösztöndíj *Benigny Gyula* tanárjelöltnek szavaztatott meg. Sajnálattal veszi tudomásul az egyháztanács *Maszny Gizella* polgári leányiskolai tanítónőnek lemondását, s helyébe megválasztja 1 évnyi próbaidőre *Fialka Jolánt*.

Őszinte hálával fogadta a *december 17-iki egyháztanács* az elnökség jelentését, hogy néhai Posewitz Gyula a templomfűtési alapnak 500 koronát hagyományozott s elhatározta, hogy a lelkésznek a konfirmációi gyakorlatot változtató javaslatát a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. Az egyháztanács azután a zsinati javaslatok ügyében Poprádon nov. 18-án megtartott értekezlet jegyzőkönyvét, az 1913. évi költségvetést s a többi gyülekezeti életbe vágó ügyeket tárgyalta. Örömmel vette tudomásul továbbá, hogy egyházközségünk 500 koronányi káplánkongruát kap s nem zárkozhatott el azon tapasztalat elől, hogy a lelkészi hivatalnak az adminisztráció s különösen az óraszám folytonos emelkedése által egy második lelkészi állás szervezésének szüksége fog beállani, továbbá, hogy a közel jövőben a polgári leányiskola égetően szükséges kibővítése a remélt államsegély dacára is anyagi igényeket fog támasztani az egyházközségnél. Végül az 1913. évre kivetendő iskolai adó tervezetét veszi tárgyalás alá az egyháztanács.

A *december 22-iki közgyűlés* elhatározta, hogy a néhai Schwarcz Vilma által hagyományozott háztelkén felépített póstaépület kapualjában márványtáblán örökíttessék meg az elhunyt nemesszívű tette; a szárnyépület pedig „Ev. árvaház“ felírással láttassék el, mivel a gyülekezeti árvaalap az épületbe be lett építve, minek fejében közgyűlési határozat értelmében esetleges árvák, nemkülönben a diakonisszák számára tartandó fenn 1—1 lakás. A közgyűlés elnökségét bizza meg jegyzőkönyvi köszönetének néhai Münnich Adolfné és néhai Posewitz Gyula családjának való át-

adásával, jóváhagyja a konfirmációi gyakorlatnak a megváltoztatását, 3 tagot küld ki a késmárki liceum pártfogósági gyűléseire, tárgyalja a zsinati bizottság javaslatát, elfogadja az 1913. évi költségvetést és tudomásul veszi a jövőévi adójegyzéket.

Jelentés és tudnivalók az istentiszteleti életről.

Azon mértékben, amelyben a növekvő forgalom egyes vidékek zártságának véget vetett és ugyanazt a befolyását a Szepességre is éreztette, halad a népmozgalom hullámozása is. E tapasztalat a mi városunkra is vonatkozik, amelyben lakosságának népmozgalmi élete állandóan változik. Magától értetődik, hogy e körülményt egyházközségünk is megérzi, hogy annak képe be- és elköltözködés által újból és újból változik. Ha e jelenség egyrészt örvendetes, mivel ily módon nem egy új buzgó taghoz jut az egyházközség, úgy másrészt benszülött és állandóan itt letelepedett részének tünését jelenti, mely ismerve az istentiszteleti rendet és szokásokat, azokat akadálytalanul teljesíthette.

E megváltozott viszonyokra való tekintettel bizonyára üdvös lesz az egyházi életre lefolyt visszapillantás helyett az erre vonatkozó jövőbeni *tudnivalókat* közölni, hogy azt az új egyháztagek is megismervén, egyházi életünk kárt ne szenvedjen. Tisztelve kérem egyúttal az összes ittlakó egyháztagekat, szíveskedjenek azokat az újonnan letelepülőkkel közölni.

Főistentiszteleteink vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órakor veszik kezdetüket, minden hónap első vasárnapján és a karácsony, húsvét és pünkösd II-od ünnepén magyar és utána tót, máskülönben német nyelven végeztetnek. A délutáni istentiszteletek 2 órakor lesznek megtartva. A hetenkint háromszor végeztetni szokott reggeli könyörgések kedden és csütörtökön $\frac{1}{2}$ 8 órakor, szombaton pedig 2 órakor kezdődnek. Az előbbieket gyenge látogatottság következ-

tében az év leghidegebb hónapjain át újévtől kezdve szünetelnek, utóbbi a nyári hónapokon keresztül 6 órakor tartatik. Minden változás a szószékről is be lesz jelentve.

Esti istentisztelet ez idő szerint évenként kétféle tartatik, és pedig karácsony estéjén délután $\frac{1}{2}$ 5 órakor és december 31-én 6 órakor az ünnepi évváróistentisztelet.

A bőjti időszakban 5 héten keresztül minden szerdán délután 4 órakor tartatnak bőjti istentiszteletek. A konfirmáció ünnepélye egybekötve gyónással és úrvacsorával mindig áldozó csütörtökön lesz megtartva, míg ellenben a konfirmandusok vizsgája egy nappal előbb, szerda délután 2 órakor gyűjti egybe templomunkba az azokat hallgatni kívánó szülőket, rokonokat s egyéb híveket. Az úrnak szent vacsorája a rendes főistentiszteletekkel kapcsolatban a következő napokon lesz a városi gyülekezetnek kiszolgáltatva: nagycsütörtökön (reggel 8 órakor), nagypénteken, a konfirmációi ünnepén (áldozó csütörtökön), a szentháromság ünnepén, (pünkösöd utáni vasárnapon), és ha többen jelentkeznek, az utána következő vasárnap bármelyikén. Minden egyes kísérlet, fentnevezett alkalmakon kívül többször is a híveket az Úr asztala köré gyűjteni, sajnos eredménytelennek bizonyult.

Az őszi hónapok folyamán megtartja gyülekezetünk még az aratási hálaünnepet is (szeptember hónap végén), a templomszentelési, (rendesen október hónap második vasárnapjain), a reformáció emlékünnepét (október utolsó vagy november első vasárnapján) és a halottak napját (az egyházi év utolsó vasárnapján).

Azonkívül tartunk minden év augusztus 18-án mint királyunk születése- és október 4-én, mint nevenapján délelőtt $\frac{1}{2}$ 9 órakor hálaistentiszteletet. Október 31-én a reformáció kezdetének napján, reggel 8 órakor gyermekistentisztelet szokott tartatni s lehetőleg úgy az ádventi, mint a bőjti időszakban is a polgári leány-

iskolának nagytermében. A már megkonfirmált ifjuság október 31-én és a tavasz folyamán járul az Úrnak szent vacsorájához.

Offertoriumok a templomajtóban levő perzselyekben a következő napokon gyűjtetnek:

1. Karácsony első ünnepén (az egyház javára).
2. December 31-én este (a gyülekezet szegényei számára).
3. Epifaniasz ünnepén (január 6-án a pogány missió részére).
4. Virágvasárnapján (az egyház javára).
5. Húsvét első ünnepén (az egyház javára).
6. Húsvét és pünkösd között levő valamelyik vasárnapon (a rozsnyói kerületi árvaház számára).
7. Pünkösd első napján (az egyház javára).
8. Aratási hálaünnepen (az egyet. ev. egyházi gyámintézet részére).
9. Templomszentelés napján (az egyet. lelkészi nyugdíjalapra).
10. A reformáció emlékünnepén (az 1917-ig gyűjtendő reformációi jubileumi alap javára).

A különbeni egyházi funkciók, ú. m. keresztelés, asszonyavatás, esketések, temetések és beteggyónások vasár- és hétköznapon, az egyháztagok kivánságához képest, a lelkészi hivatal munkabeosztásra való tekintettel végeztetnek. Figyelmeztetnek azonban a hívek, hogy a keresztelések és avatások, sürgős eseteket kivéve, legalább 1 nappal, az esketések legalább 3 nappal, a temetések pedig az elhalálozás napján jelentendők a lelkészi hivatalnak s hogy a gyászjelentések *soha* a bejelentés előtt ki ne nyomattassanak, mivel ez által a lelkészi hivatalban a filiákra és intézetekre terjedő munkabeosztása miatt akadályoztatások állhatnak be.

Beteggyónások a lehetőséghez képest azonnal végeztetnek.

Mivel templomunkban *az ülőhelyek* megvehetők s ily viszonyok közt abban otthonosan csak saját megszeretett helyén érzi magát az egyháztag, fel-

az. Otthon javára

szólíttatnak az egyházközségünkben letelepülő új tagok, nemkülönben az új házaspárok, hogy egy ilyen ülőhelyet minél hamarabb megszerezni szíveskedjenek és ezt annál is inkább, mivel azok más gyülekezetek szokásától eltérően helyük szerint 4—6 kor.-nyi árban az itt lakás egész tartamára megszerezhetők. Magától értetődik, hogy ez ülőhelyek olcsóságuknál fogva örökségképen nem mennek át a szülőkről gyermekeikre és az egyházból való elköltözéskor megszűnnek, mivel különben az újonnan megtelepedőknek nem jutna megfelelő hely. Ülőhelyek szerzését a paplakon az egyházi közvetíti a lelkészi hivattal.

Sokat tapasztalt hátrány gyülekezeti életünkben, hogy a városunkban letelepülő lakosok sem idejövetelkor, sem elköltözködésük alkalmával nem jelentkeznek a lelkészi hivatalban. Fölkéretnek azért az egyház-hívek, hogy ezt jövőben lehetőleg ha másképen nem, a posta útján is megtenni szíveskedjenek.

Az istentiszteletünkön használatos magyar- és németnyelvű *énekeskönyvek* Dörner Gyula könyvkereskedésében megszerezhetők és felkérem az egyház-híveket, hogy istentiszteleteink élénkítése érdekében, mely ép a gyülekezeti énekben nyilvánul legszebben, azokat minél hamarább megszerezzék.

Egyházi szempontból nem lehet közömbös azon kérdés sem, vajjon *miféle könyv* fordul meg az egyház-hívek kezén. Azért el ne mulasszák, egyebek között egy evang. irányú naptárt is beszerezni. E *naptárak* magyar és német nyelven egyaránt kitűnően szerkesztve, minden évben ősszel vitetnek széjjel az egyházi által. Ugyancsak nagyon kívánatos, hogy minél több családban *egyházi lapot* is olvassanak a hívek és felkérem őket, hogy erre vonatkozó kívánságaikat a naptárak széthordozása alkalmával az egyházzal közölni szíveskedjenek. Így cselekedvén kettős célt szolgálunk egyszerre: önnönmagunk lelkiérdekünket előbbrevisszük és egyházi ügyet pártolunk.

Különös örömmel emlékezünk meg e helyütt a

diakónia nemes művéről, amely a diakonissza-nőegylet vezetése mellett 3 évi fennállása óta felette áldásos tevékenységet fejt ki. Városunk tanácsa nemes pártolásának s a pozsonyi anyaegyház lekötelező szívességének köszönhetjük, hogy immár egy évnél tovább egy második diakonissza is működik egyházunkban és városunkban.

Ha valahol, úgy e téren szemmel láthatólag megsegített bennünket az Úr. Egyházközségünk s más felekezetbeli betegek ama nagy száma, akiket diakonisszáink eddig ápoltak, az árvák, elhagyatottak, gyámoltalanok és szegények sokasága, kiket a Krisztus szeretete nevében fölkerestek, tanúi amaz áldásnak, mely munkájuk nyomán fakadt. Mivel diakonisszáink családjaink leánykait minden szombat és vasárnap előestéjén a póstaépületben lévő lakásukban gyűjtik maguk körül, amikor is hasznos olvasmánnyal hatnak az ifjú leányok szívére, fölkérem mindazon szülőket, akik a felületességnek e korában nemesebb lelki táplálékkal akarnak hatni gyermekeik lelkére, hogy azokat ezekre az összejövetelekre elküldjék. A vasárnapi délutáni istentisztelet után ugyanily célból az evangélikus cselédleányokat gyűjtik lakásukba a mi diakonisszáink. Bár ne mulasztaná el egy család sem, melynek kötelékében leánycseléd tartózkodik, azt szeretettel párosúlt komolysággal figyelmeztetni azokra az összejövetelekre.

Félreértés elkerülése céljából még egyszer figyelmeztetnek az egyházhívek azon eltérésre, amely a *konfirmációi gyakorlatban* ez év folyamán beáll. A konfirmándusok beiratásai hamvazó szerda délelőtt és délután lesznek végezve. A *konfirmációi tanítás* a böjti időszaktól kezdve virágvasárnapig és a húsvétutáni vasárnaptól áldozó csütörtökig heti 3 órában lesz megtartva. A *konfirmándusi vizsga* mint eddig az áldozó csütörtök előtti szerda délutánján 2 órakor, a *konfirmáció ünnepélye* pedig, egybekötve *gyónással és az Úr szent vacsorájával*, áldozó csütörtökön magyar nyelven fog végeztetni.

Visszapillantva e fejezet végén a befolyt 3 esztendő istentiszteleti életére, úgy örömmel vallhatjuk, hogy minden tekintetben méltó módon folyt le. El lett követve minden, hogy a mi istentiszteleteink ép oly vonzók, mint ünnepélyesek legyenek s szerénységünk mellett is vallhatjuk, hogy bizonyára nem sok gyülekezet dicsekedhetik ilyenekkel, amint azt idegenben megforduló egyházhíveink hangoztatták. Már maga a képezdei növendékek *minden vasárnapi* kórusa, amely a liturgiában a reszponzóriumokat énekli, bizonyára a ritkaságok közé tartozik, hisz köztudomású dolog, hogy sokszor még nagyobb gyülekezetek sem fordítanak kellő figyelmet az istentiszteleteknek minél méltóbb alakítására.

Nemes buzgósággal, odaadó ügyszeretettel támogatja ez irányban való munkásságában a lelkész egyházunk két kántora: *Marton Károly* és *Kintzler Árpád*, mit kiemelnünk különös örömünkre szolgál.

Végezetül forró hálát mondunk mindazoknak, akik különösen ünnepnapokon és kiemelkedőbb vasárnapokon énekük által az istentisztelet művészi oldalát kidomborítani szíveskedtek. Köszönetet mondunk mind ama úrhölgyeknek és úrasszonyoknak, akik nem kímélve az énekpróbákkal járó fáradságot, a vegyes karban közreműködtek és így az úrnak és az ő gyülekezetének nem egy áldozatot hoztak. Köszönetet mondunk mind amaz uraknak, kik a vegyes- és férfikarban közreműködtek és ez által arról tettek tanúságot, hogy a lelki fásúltság ez idejében még vannak férfi szívek, kik adományaikat az Úr szolgálatában kamatoztatják. Köszönetet mondunk *Langsfeld Gézáné* és *Dudinszky Györgyné* úrasszonyoknak, kik közül az első szólóénekeiben megnyilvánuló művészetével évek óta sok áhítatos lelket lekötelezett őszinte hálára, utóbbi pedig sokat ígérő művészete által az aratási hálaünnepi istentisztelet áhítatát fokozta.

A hála érzelmeihez hadd fűződjék ama kérelem is, bár állítanak minél többen Istentől nyert adományai-

kat az Úr szolgálatába, bár csatlakoznék gyülekezetünk minél több leánya templomi karunkhoz, hogy ez által nemcsak az áhítat emeltessék, hanem az énekarokat mesteri művészettel vezető kántorunk Marton Károly fáradozása is megkönnyíttessék.

Adományok, gyűjtések. Iratok terjesztése.

Aki az idők jelét s a magán és nyilvános életben mutatkozó jelenségeket éber figyelemmel kíséri, azt fogja tapasztalni, hogy korunkban az ideális gondolkodás ijesztően apad, hogy az emberi szellem a földi kincsek után való hajhászás s e kincseknek minél teljesebb élvezése utáni vágya közepette mintha azon erejét elvesztette volna, melynek szárnyain a sas-keselyű módjára föl tudott emelkedni a legmagasztosabb eszméig, az ideális gondolkodás tiszta légkörébe, a kiforrt világ és életnézet magaslataira. Tán bizonyítanom sem kell, hogy a keresztyén hitélet, melynek végső célja túl van mindenben, ami földi és múlandó, ily időben csak veszíthet a szívekre való befolyásából s tényleg oly ijesztő módon apadt az utolsó évtizedekben a keresztyén gondolkozásmód, életnézet, fegyelem és erkölcs, hogy az aggódó figyelőnek önkéntelenül tódúl ajkára a zsoltáríró sóhaja: „Segíts Uram, mert elfogyott a kegyes, mert eltűntek a hívek az emberek fiai közül“. De — legyen hála az Úrnak — van még világos árnyalata is e sötét korszaknak. S ha, tekintve az istentiszteleti élet iránt nyilvánuló gyenge érdeklődést s egyes köröknek attól való következetes távolmaradását, látva benne a hitélet fogyásának jelenségeit, — aggódó félelem tölti meg a szemlélő lelkét, úgy itt-ott oly örömdetes jelekkel is találkozik a gyülekezeti életben, amelyek új reményekre jogosítják. Ezekhez számítom a jótékonyság gyakorlását s amaz áldozatkész indulatot, amely szívesen segít, hol segíteni kell. Mert hisz ezen indulatnak a szívekben való lakozása amellet bizonyít, hogy van

még e szívekben más hatalom is, bár sokszor öntudatlan alakban, mely nélkül a jótékonyság e gyakorlása lehetetlen volna s ez a hitből sarjadzó *Krisztus szeretete*.

S ha ez így van, akkor a keresztyén hit s keresztyén szeretet még mindig élő erőnek bizonyul körünkben, mert hisz, hála az Úrnak, van még a mi gyülekezetünkben sok áldozni tudó szív és nyitott kéz, amely szívesen áldoz Isten dicsőségére és ember társaink javára. Erről tanúskodják a lefolyt 3 évben gyakorolt jótékonyságról szóló következő jelentés:

Gyűjtések egyházközségek részére. Egyházunk tagjai adományokat gyűjtöttek a következő egyházak részére: Ujpest 69·40 kor., Rád 43·60 kor., Nagykikinda 7·90 kor., Ujcsanáros 39 kor., Királyfalu 43 kor., Kölesd 15·10 kor., Duránd 85 kor., Rimakokova 32 kor., Kölcse 11 kor., Diósgyőr 21 kor., Szatmárnémeti 22·50 kor. és Nyitra egyházára 10·20 kor.

Gyűjtések különféle célokra. A pogány misszió számára összesen 77·96 kor., a gyámintézetre 1330·10 kor., a rozsnyói árvaház részére egybegyűjtött karácsonyi adományok és offertóriumok összege 106·35 kor., a torzsai konfirmandusok Otthonára 39·69 kor., a kánensek újévi gyűjtése 178·10 kor., a tűzoltók Otthona részére 5 kor., a tudóbetegek szanatóriumára 17 kor. és a jubileumi alapra 145·60 kor.

Jótékonysági offertóriumok. Gyülekezetünk szegényei számára az évzáró istentiszteletek alkalmából 82·95 kor., a misszió számára 14·42 kor., Duránd, Rimakokova és Kölcse egyházközség részére 10 kor., a jubileumi alap javára 10 kor.

Adományok templomunk részére. Oltárgyertyákat következő egyházi tagok adományoztak: Senger Augustza úrnő a halottak ünnepe alkalmából 1910-ben, Podhorányi Petronella úrnő elhunyt férjének emlékére, Fabinyi Louiza úrnő és leányai 1912-ben a halottak napja alkalmából, nehéz betegségből való felgyógyulás

1910

alkalmából Revolla Józsefné úrnő és Schermann Vilma úrnő szül. Schmidt.

Csillárgyertyákat adományoztak a következők: Scherffel Augusztá, Hermina és Alvina úrhölgyek az 1910-iki évváró istentisztelet, úgyszintén az 1911-iki halottak napja alkalmából, Bömisch Matild úrnő az 1911-iki évváró és 1912. halottak napja emlékére tartott istentiszteletek részére.

Egyéb adományok. Özv. Zsuhovszky Zsuzsanna úrnő férje halála napjának első évfordulója alkalmából egy drb szőnyeget adott templomunknak. A missió számára adott néhai Danielisz Matild úrhölgy 10 kor., a szegények részére Dycek Ottilia úrnő (Ötösbánya) 50 fill., a 30 éves maturánsok 1912-ben 20 kor., Ruttkay István (Márkusfalva) 2 kor.

A templomfűtési alapra adtak: özv. Flütsch Emma szül. Szomp úrnő 100 kor., Reitsch Károly honvédszázados 50 kor., Scherffel Augusztá, Hermina, Alvina és Serédy Irma úrhölgyek néhai Róth Hilda korai elhunytának emlékére 60 kor., más alkalomból előbbi három úrhölgy 30 kor.

Újévi gratulációikat ugyanezen alap számára megváltották a következők: 1910. Bogsch Lajos 20 kor., Prantner Thekla úrnő 10 kor., Dr. Walser 8 kor., Késmárszky Jenő 4 kor., Marton Károly 2 kor. 1911. Prantner Thekla úrnő 10 kor., Dr. Walser Gyula 8 kor., Késmárszky Jenő 5 kor., Újházy Mihály 2 kor., Stollmann József 3 kor. 1912. Prantner Thekla úrnő 10 kor., Dr. Walser Gyula 8 kor., Késmárszky Jenő 5 koronával.

Adományok a filiákban: Oltári gyertyákat adtak: Stollmann György (Szepessümeg), Strauch József és neje (Szepessümeg), Ruttkay István és neje (Márkusfalva), ifj. Böttcher Lajos és neje (Amerika), Strauch János és neje (Szepessümeg), özv. Strauch Mária szül. Haschko (Szepessümeg), Brandenbura Anna, Pugel Katarina (Illésfalva), Schneider János (Iglóhuta), özv.

Schneider asszony (Iglóhuta), özv. Böttcher András (Iglóhuta), Rusznak János és Albert (Amerika).

Illésfalu templomépítési alapjára kapott 1910-ben az Amerikában időző egyház tagoktól 200 koronát. A Gusztáv Adolf Schönburgi fiókegyletétől 235 Mk. 1911-ben A G. A. alapítvány Ansbachi főegyletétől 40 Mk., A Dippoldisvaldi fiókegyletétől 80 Mk., az esperességi segélyző egylettől 100 kor., az egyházkerületi gyámintézettől 100 kor. 1912-ben a Schönburgi fiókegylettől 293·25 Mk., Az Ansbachi főegylettől 46·80 Mk., az esperesi és egyházkerületi gyámintézettekől 100—100 kor., a Stollbergi fiókegylettől 29·39 Mk., Klein Jánostól (Illésfalu) 5 és Klein Mihálytól (Illésfalu) oltári feszület megszerzésére 10 koronát.

Iglóhollópatak 1911—1912-ben 50—50 koronát kapott az egyházmegyei gyámintézettől, azonkívül az adóalaptól minden évben 98 koronát.

Irattejesztés címén felemlítendő, hogy az elmúlt 3 év alatt elkelt 318 Gotthold naptár, 60 magyar nyelvű Luther naptár és 128 tótnyelvű Tranoscius naptár, azonkívül előfizettek egyházunk tagjai a „Friedensbote“-ra, a „Glaubensbote für die Zips“ című egyházi lapra, az „Ev. családi lap“-ra és egy tótnyelvű egyházi lapra. A „Wache u. bete“ című remekművet 52, a Raffay-féle magyarázatos újtestamentumot pedig 4 család vette meg.

A gyülekezet vagyoni állapota az 1910. évben.

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyháztanács!

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyházközség!

Az iglói ág. hitv. ev. egyh. község számadásait felülvizsgáló bizottság alúlírt tagjai az egyh. község 1910. évi számadásait megvizsgálván, van szerencsénk a tekintetes és nagytiszteletű egyháztanácsnak és egyházközségi közgyűlésnek eljárásunk eredményéről a következő jelentést betejeszteni.

Az egyházközség pénztárosa által összeállított számadást az 1910. évről lelkiismeretesen megvizsgáltuk, a mellékletekkel gondosan összehasonlítottuk, az egyházközség ingó vagyonát képező értékpapirokat, kötvényeket és takarékpénztári betétkönyveket pontosan leltároztuk és az egyházközség számadásainak helyességéről minden tekintetben meggyőződünk.

I.

Az egyházközség 1910. évi összes bevétele volt:

123,270·73 K, a kiadás pedig
114,338·97 K, s így a pénztári fölösleg
8,931·76 K.

A számadás szerint esik ezen összegekből:

a) az egyházközségre s az elemi nép- és polgári leányiskolára

51,110·73 K bevétel és
47,569·22 K kiadás, a fölösleg itt
3,541·51 K.

b) a főgimnáziumnál van 72,160·— K bevétel
66,769·75 K kiadás
a fölösleg tehát 5,390·25 K

II.

Az egyházközség összes ingó vagyona az 1910. év végén a következő volt:

1. *Törzsvagyon*: a) Az egyházi és iskolai alap állománya:

385,651·23 K, mely a múlt évi számadásban ki-
mutatott 370,037·27 K-val szemben

15,613·96 K gyarapodást tüntet fel.

Ingatlanok eladásából befolyt 7600 K, mely az egyházi alaphoz csatoltatván, mint takarékpénztári

betét ideiglenesen gyümölcsözőleg van elhelyezve a Szepesi XVI városi takarékpénztárban.

b) A tápintézeti alap állománya 23,446·97 K
 melynél az 1909. évi 23,392·02 K
 állományhoz képest 117·95 K

gyarapodás van.

2. *Alapítványok*: a) Az elemi nép- és polgári leányiskola és a főgimnázium ösztöndíj alapítványainak állománya 53,021·46 K.

b) A külön kezelt különféle alapok összes állománya az 1910. év végén 229,709·82 K volt. Az alapítványok összege tehát az elmúlt év végén

282,731·28 K volt az 1909. évi
 275,693·68 K állománnyal szemben

7,037·60 K a gyarapodás, melyet egyes alapoknak a tőkéhez csatolt kamatain kívül a tiszai egyházkerületi pénztár 2387·34 K járuléka és a Kobi-alka János 1000 K-nás alapítványa eredményezett.

c) A gimnáziumi kölcsönalap és kölcsöntörlesztési alap 1910. évi állománya 17,528·99 K

1909. „ „ 21,630·88 K volt, a csökkenés tehát 4,101·89 K

Az egyházközség egész ingó vagyona az 1910. év végén 709,358·47 K volt, az 1909. évi

690,690·85 K állománnyal szemben tehát a gyarapodás 18,667·62 K

III.

Az egyházközség ingatlan vagyona a felvett és a számadásokhoz mellékelt kimutatás szerint az 1910. év végén

923,845·39 K volt, mely az

1909. évi 929,845·39 K vagyonhoz

képest 6,000·— K-val kevesebb.

A különbség a szántóföldek eladásából ered.

Az egyházközség egész ingó és ingatlan vagyona
1910-ben 1,633.203'86 K volt,
1909-ben pedig 1,620.536'24 K, minek folytán
12,667'62 K gyarapodás van.

Minthogy a számvizsgáló-bizottság arról győző-
dött meg, hogy Madarász Andor, egyházi pénztáros,
az egyházközség számadásait teljes pontossággal ve-
vezeti, azzal a tiszteletteljes kérelemmel járulunk a
tekintetes és nagytiszteletű egyháztanács elé, méltóz-
tassék a pénztárosnak ügybuzgó fáradozásaiért köszö-
netet és elismerést szavazni s részére az egyházköz-
közgyűlésnél az 1910. évre szóló felmentvényt javas-
latba hozni.

Kiváló tisztelettel

Iglón, 1911. évi március hó 13-án

az egyházközség közgyűléséből kiküldött számvizsgáló
bizottság:

Dobó Adolf s. k.
jegyző.

Dr. Walser Gyula s. k.
lelkész, elnök.

Folgens Kornél s. k.
egyh. isk. felügyelő.

Marschalkó Elemér s. k.

Nádler Gyula s. k.

Topscher György s. k.

Beck Lajos s. k. *Szell Ödön* s. k. *Fischer Miklós* s. k.

Jantner Aurél s. k.

A gyülekezet vagyoni állapota az 1911. évben.

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyháztanács!

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyházközség!

Az iglói ág. hitv. ev. egyházközség számadásait
felülvizsgáló bizottság alulírt tagjai az egyházközség
1911. évi számadásait megvizsgálván, van szerencsénk
a tekintetes és nagytiszteletű egyháztanácsnak és az

egyházközségi közgyűlésnek eljárásunk eredményéről a következő jelentést beterjeszteni.

Az egyházközség pénztárosa által összeállított számadást az 1911. évről lelkiismeretesen megvizsgáltuk, a mellékletekkel gondosan összehasonlítottuk, az egyházközség ingó vagyonát képező értékpapirokat, kötvényeket és takarékpénztári betétkönyveket pontosan leltároztuk és az egyházközség számadásainak helyességéről minden tekintetben meggyőződünk.

I.

Az egyházközség 1911. évi bevétele volt:

124,341·61 K, a kiadás pedig
126,948·06 K, s így a hiány összesen
2,606·45

A számadás szerint esik ezen összegekből:

a) az egyházközségre s az elemi nép- és polgári leányiskolára

48,762·61 K bevétel és
49,111·28 K kiadás, a hiány tehát

348·67 K, melyet a Schwartz Vilma-féle háznak postaépületté való kiépítése miatt elmaradt házbérfelvétele veszteség, részben pedig a még be nem szolgáltatott földhaszonbér eredményezett.

b) a főgimnáziumnál van 75,579— K bevétel és
77,836·78 K kiadás,

a hiány tehát 2,257·78 K.

Ez a hiány a számadásban kitüntetett 62,195 K személyi járandóságokban foglalt azon összegből ered, amely a múlt évi fölöslegből a tanárok 1910. évi lakbérének rendezésére fordított. A gimnáziumi számadásaiban az elmúlt években fölmerült túlkiadások összesen 9712·66 K-ra szaporodtak, de ebből az 1909/10. évi fölöslegből 5714·48 K leiratván még mindig 3998·18 K

tartozása marad a gimnáziumnak. A kimutatott ez évi hiány tehát a gimnázium tartozásában fedezetet talál és azért ez a hiány deficitnek nem is tekinthető.

II.

Az egyházközség összes ingó vagyona az 1911. év végén a következő volt:

1. <i>Törzsvagyon.</i> a) Az egyházi és iskolai alap állománya	350,020·13 K,
mely a múlt évi számadásban kimutatott	385,651·23 K-val
szemben	<u>35,631·10 K</u>

csökkenést tüntet fel. Ez a csökkenés onnan ered, hogy a póstaépítkezés miatt eladatott 20,000 K névértékű Magyar Jelzáloghitelbank 4⁰/₀-os záloglevél és 20,000 K névértékű magyar aranyjárdék kötvény.

b) A tápintézeti alap állománya	24,478·14 K
melynél az 1910. évi állományhoz képest	<u>23,446·97 K</u>
gyarapodás van.	1,031·17 K

2. <i>Alapítványok:</i> a) A külön kezelt különféle alapok összes állománya az 1911. év végén	285,999·27 K
volt,	az 1910. évi
állománnyal szemben tehát	<u>282,731·08 K</u>
gyarapodás van.	3,268·19 K

A Schwartz Vilma-féle háznak póstaépületté való kiépítése folytán az árvaházi alap 41,307·65 K-val megszűnt és az illésfalvi iskolaalap az iskola átépítése miatt 1323·42 K-val csökkent ugyan, de azért a gyarapodást az egyes alapoknak a tőkéhez csatolt kamatain kívül a Flütsch Akos és István-féle 1041·41 K, az 1891. és 1881. évi maturánsok 1305·95 K és a

Gärtner Kálmán 2000 koronás alapítványa eredményezett. A póstai építkezés alapja 38,565·30 K.

b) A gimnáziumi kölcsönalap és kölcsöntörlesztési alap 1911. évi állománya	13,261·67 K
1910. évi állománya	17,528·99 K
volt, tehát a csökkenés	<u>4,267·32 K</u>

Az egyházközség egész ingó vagyona az 1911. év végén	673,769·21 K volt, az 1910. évi
	<u>709,358·27 K</u> állománnyal szem-
ben tehát a csökkenés	35,588·06 K

Az egyházközség ingó vagyona ingatlanok eladásából befolyt 1686·33 K-val ugyan növekedett, de azért a csökkenést mégis az okozta, hogy a kötvények eladási ára a póstaépület építkezési alapjára fordítottván, tényleg az egyházközség ingatlan vagyonát gyarapítja.

III.

Az egyházközség ingatlan vagyona a felvett és a számadásokhoz mellékelt kimutatás szerint az 1911. év végén	964,611·76 K volt, mely az 1910. évi
	<u>923,845·39 K</u> vagyonhoz képest
	40,766·37 K gyarapodást tüntet fel.

Az egyházközség egész ingó és ingatlan vagyona az 1911. évben	1.638,380·97 K volt, 1910. pedig
	<u>1.633,203·66 K</u> minek folytán
	5,177·31 K szaporodás van.

Mint hogy a számvizsgálóbizottság arról győződött meg, hogy Madarász Andor, egyházi pénztáros, az egyházközség számadásait a legnagyobb lelkiismeretességgel és teljes pontossággal vezeti, azzal a tiszteletteljes kérelemmel járulunk a tekintetes és nagytiszteletű egyháztanács elé, méltóztassék a pénztárosnak ügy-

buzgó fáradozásaiért köszönetet és elismerést szavazni és részére az egyházközségi közgyűlésnél az 1911. évre szóló felmentvényt javaslatba hozni.

Kiváló tisztelettel

Iglón, 1912. március 16.

az egyházközség közgyűléséből kiküldött számvizsgáló-
bizottság:

Dobó Adolf s. k.
jegyző.

Dr. Walser Gyula s. k.
lelkész, elnök.

Fischer Miklós s. k.

Topscher György s. k.

Berg Rezsó s. k.

Dr. Marschalkó Elemér s. k.

Weisz Árpád s. k.

Beck Lajos s. k.

Szell Ödön s. k.

Folgens Cornel s. k.

Az 1912. évről szóló jelentés, mivel jelen Értesítő megjelenését késleltetné, a legközelebbi Értesítőben közre fog adatni.

Népmozgalom 1910., 1911. és 1912-ben.*

A népmozgalom terén a következő adatokat közölhetjük:

I. *(Született és kereszteltetett):* összesen 57, 70, 61 gyermek, még pedig 24, 28, 31 fiú és 33, 42, 30 leány. Ezekből esik Iglóra 31, 43, 26; Iglóhutára 3, 2, 4; Iglóhollópatakra 5, 3, 5; Illésfalura 9, 8, 12; Szepesümege 2, 7, 4; Ötösbányára 2, 1, 3; Márkusfalvára 3, 2, 4; Szepesarákira 1, —, 8; Édősfalvára 1, 1, —; Iglóvéghelyre —, 2, —; Iglófüredre —, 1, —; Tamásfalvára —, —, 1; Szepesedelényre —, —, 1.

II. *(Konfirmáltatott a városi egyházunkban)* összesen 18, 31, 38 gyermek, még pedig 12, 10, 23, fiú és 6,

* A három egymás melletti szám a három lefolyt év népmozgalmi adatát jelenti.

21, 15 leány. A filiákból összesen 12, 6, 11 gyermek, még pedig 8, 3, 4 fiú és 4, 3, 7 leány.

III. *Eskettetett* összesen 13, 16, 18 pár, még pedig 6, 8, 10 tiszta és 7, 8, 8 vegyes pár. 5, 5, 3 esetben a vőlegény volt római katolikus; 1, —, — esetben református; —, —, 1 esetben görög katolikus, —, 3, 4 esetben a menyasszony volt római katolikus. A templomunkban kötött vegyes házasságoknál 4, 4, 4 esetben történt megegyezés egyházunk javára és összesen 3 esetben egyházunk kárára a házaspárok között a gyermekek vallásfelekezeti illetősége tekintetében.

IV. *Meghalt* összesen 44, 41, 54 személy, még pedig 25, 23, 29 finemű és 19, 18, 25 nőnemű személy. Iglóra esik 26, 25, 34; Iglóhutára 2, 1, 7; Iglóhollópatakra 1, —, 2; Iglófüredre —, 1, —; Illéfalura 6, 6, 9; Szepessümegre 4, 1, 1; Márkusfalvára 2, 1, —; Pálmafalura 1, —, —; Szepesárkóra 1, 1, —; Szepesedelényre 1, —, —; Vitéfalvára 1, —, — Ötösbányára —, 5, 1.

V. *Úrvacsorát* vett összesen 696, 803, 788 személy, még pedig az anyaegyházból 93, 81, 101 férfi és 189, 249, 232 nő; a vidékről 184, 192, 185 férfi és 230, 281, 270, nő. Betegágynál 9, 8, 10 esetben osztatott ki az Úr szent vacsorája.

VI. Egyházközségünkötől 3, 1, 1 személy tért át a katholicismusra; hozzánk 1, —, — római katolikus és —, 1, — zsidószemély.

VII. *Az egyházközségbe beléptek*: ifj. Marcsek Andor, Szenfy Zoltán, Lesch Lajos, Klein Károly (pékmester), Klein Károly (építőmester), ifj. Fest Ottó, Marczy Albert, Thern Ödön, Szászrévi János, Jermendi Gusztáv, Pretóri Elemér, Steffanek Dániel, Lesinszky Béla, Ivánka Imre, Eggenberger Béla, Konrád Ferenc (Márkusfalva), Schuster György, Schmidt Ede, Hág Emil, Gajdos János, Hutflözt Ádám, Danielisz Mátyás, Blázy János, Varga János, Paulinyi Pál, Wachs Richárd,

Hernádi József, Javornitzky János, Zwicker László, Dr. Forberger Béla, Antal Imre, Werderits Ferenc, Husz Samu, Mózer Árpád, Garay János, Kuropata József, Pataki János, Murczkó Alfréd, Germ Lajos, Borszik Vilmos, Kirner János, Máhr Gusztáv, Róth János, Lesch Rudolf.

Az egyházközség kormányzata.

Verwaltung der Gemeinde.

Tiszteletbeli felügyelő – Ehreninspektor: Topscher György kir. tanácsos.

I. Egyházközségi előjáróság. — Gemeindepräsidium:

Egyházi és iskolai felügyelő — Kirchen- und Schulinspektor: Münnich Kálmán, udvari tanácsos.

Lelkész — Pfarer: Dr. Walser Gyula.

II. Lelkészi hivatal. — Pfarramt:

Lelkész — Pfarrer: Dr. Walser Gyula.

Segédlelkész — Hilfsgeistlicher: Hoffmann Károly, Adriányi Géza és Schwartz Mátyás.

III. Egyházközségi iskolák vezetősége. — Leitung der Gemeindeschulen:

Gimnáziumi, egyházi- és iskolai másodfelügyelő. — Gimnasial- und II. Kirchen- und Schnlinspektor: Folgens Cornel.

Elemi nép- és polgári leányiskolai iskolaszéki elnökség — Schulstuhlpräsidium der Elementar- und Mädchenbürgerschule: Folgens Cornel vil. elnök, Dr. Walser Gyula egyházi elnök.

Főgimnáziumi igazgató — Rektor des Obergymnasiums: Fischer Miklós, kir. tanácsos.

Nép- és polgári leányiskolai igazgató — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule: Dobó Adolf.

IV. Egyházközségi tisztviselők — Gemeindefunktionäre:

Jegyzők — Schriftführer: Dr. Bruckner Győző és Forberger Árpád.

Egyházközségi pénztáros — Gemeindegassier :
Madarász Andor.

Egyházközségi ügyész — Gemeindefiskal : Dr.
Marschalkó Elemér.

Az egyházközség építési felügyelője — Gemeinde-
bauinspektor : Dörner Gyula.

Az egyháztanács — Das Presbiterium :

Az egyháztanács tagjai — Mitglieder des Presbiteriums :

1. Hivatalból — Von Amtswegen :

Egyház- és iskolafelügyelő — Kirchen- und Schul-
inspektor : Münnich Kálmán.

Lelkész — Pfarrer : Dr. Walser Gyula.

Iskolafelügyelő — Schulinspektor : Folgens Cornel.

Gimnáziumi igazgató — Gymnasialdirektor : Fischer
Miklós.

Nép- és polgári legnyiskolai igazgató — Direktor
der Volks- und Mädchenbürgerschule : Dobó Adolf.

Főgimnáziumi vallástanár — Religionsprofessor :
Thern László.

Két jegyző — Die beiden Schriftführer : Dr.
Bruckner Győző és Forberger Arpád.

Egyházi pénztáros — Gemeindegassier : Madarász
Andor.

Egyházközségi ügyész — Gemeindefiskal : Dr.
Marschalkó Elemér.

Az egyházközség építési felügyelője — Gemeinde-
bauinspektor : Dörner Gyula.

2. Választott tagok — Gewählte Mitglieder :

a) Rendes tagok — Ordentliche Mitglieder :

Bogsch Lajos, Fest Aladár, Fest Ottó, Fleischer
Lajos, Gömöri Sándor, Guhr Márton, Jantner Armand,
Jantner Aurél, Kertscher Ede, Kintzler Arpád, Ko-
romzay György, Langsfeld Géza, Launer János, Lingsch
Gusztáv, Marton Károly, Melczer Agost, Nádler Gyula,
Nosz Lajos, Putsch Tóbiás, Philipp János, Ritter Sándor,
Róth Márton, Seltenreich Hugó, Stromp József, Dr

Széll Gyula, Széll Ödön, id. Thern Gusztáv, Topscher György, Windt Imre, Dr. Wieland Aladár.

b) Póttagok — Ersatzmitglieder:

Schermann Samu, Dr. Ujtelki Miksa, Hajts Béla, Kövi Imre, Bogsch László, Marcsek Aladár, Berzeviczy Béla.

Fögimnáziumi tanács — Der Schulrat des Gymnasiums:

Az iskolatanács tagjai — Mitglieder des Schulrates:

1. Hivatalból — Von Amtswegen:

Iskola felügyelő, a főgimnáziumi tanács elnöke — Schulinspektor, Präses des Gymnasialrates: Folgens Cornel.

Egyház- és iskolafelügyelő — Kirchen- und Schulinspektor: Münnich Kálmán.

Lelkész Pfarrer: Dr. Walser Gyula.

A gimnázium igazgatója — Rektor des Obergymnasiums: Fischer Miklós.

A nép- és polgári leányiskola igazgatója — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule: Dobó Adolf.

Tápinézeti gondnok — Ephorus: Stromp József.

Pénztáros — Kassier: Madarász Andor.

2. Választott tagok — Gewählte Mitglieder:

Bogsch László, Dörner Gyula igazgató, Fest Aladár, Fest Ottó, Gömöri Sándor, Guhr Márton, Koromzay György, Langsfeld Géza, Róth Márton, Dr. Széll Gyula, Széll Ödön, Thern László, Topscher György.

A nép- és polgári leányiskola iskolaszéke — Der Schulstuhl der Volks- und Mädchenbürgerschule.

Az iskolaszék tagjai — Mitglieder des Schulstuhles:

Hivatalból — Von Amtswegen:

Elnökség — Präsidium:

Folgens Cornel iskolafelügyelő — Schulinspektor és Dr. Walser Gyula lelkész — Pfarrer.

Egyház- és iskolafelügyelő — Kirchen und Schulinspektor: Münnich Kálmán.

Vallástanár — Religionsprofessor: Thern László.

Főjegyző — Obernotär: Dr. Bruckner Győző.

Pénztáros — Kassier: Madarász Andor.

A főgimnázium igazgatója — Rektor des Obergymnasiums: Fischer Miklós.

A nép- és polgári leányiskola igazgatója — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule: Dobó Adolf.

Választott tagok — Gewählte Mitglieder:

Fest Aladár, Fest Ottó, Guhr Márton, Kertscher Ede, Kintzler Árpád, Koromzay György, Langsfeld Géza, Launer János, Széll Ödön, Marton Károly és Seltenreich Hugó.

Az egyházközségi számadásokat vizsgálóbizottság — Die Kommission für Revision der Gemeinderechnungen:

Dr. Walser Gyula lelkész, a bizottság elnöke — Pfarrer und Präses der Kommission.

Folgens Cornél egyházi és iskolai másodfelügyelő — II. Kirchen- und Schulinspektor.

Fischer Miklós főgimnáziumi igazgató — Rektor des Gymnasiums.

Dr. Marschalkó Elemér egyházi ügyész — Gemeindefiskal.

Dobó Adolf a nép- és polgári leányiskola igazgatója — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule.

Beck Lajos, Berg Rezső, Széll Ödön, Topscher György és Weisz Árpád.

A hollópataki filiában a gondnoki tisztséget Rozlozsnyik Mihály, Illésfalván pedig Husz György tölti be — In der Filiale Iglóhollópatak bekleidet das Kuratoramt Rozlozsnyik Mihály, in der Filiale Illésfalu Husz György.

Az 1909-ik évi értesítő nyomtatási költségének fedezésére a következő adományok folytak be, amelyeket egyházközségi határozat értelmében ezennel köszönettel nyugtáznak.

Zur Deckung der mit der Drucklegung des Berichtes v. J. 1909 verbundenen Kosten flossen folgende Spenden ein, die wir im Sinne des Gemeindecchlusses hiemit dankend quittieren.

	K		K
Münnich Kálmán	5'—	Hayszl I.	1'—
Fest Ottó	2'—	Stromp József	1'—
Klug Ottó	2'—	Jantner Aurél	2'—
Folgens Cornél	3'—	Marton Károly	1'—
Fest Aladár	2'—	Schelle János	1'—
Széll Ödön	2'—	Kuntz Ödönné	1'—
Madarász Andor	2'—	Justh Oszkár	2'—
Langsfeld Kálmán	2'—	Halmai Mátyás és János	2'—
Bogsch Lajos	2'—	Rathmann Selma	1'—
Topscher György	3'—	Kühbächer Sándor	1'—
Marschalkó Elemér	2'—	Leskovszky Károlyné	1'—
Dr. Wieland	2'—	Dr. Széll Gyula	2'—
Tasnádi Antalné	2'—	Scultéti Ede	1'—
Launer János	1'—	Wagner	1'—
Reich Róbert	2'—	Buttka Zsigmondnő	1'—
Scherffel Aladár	2'—	Beck Lajos	1'—
Fischer Miklós	2'—	Schwartner-Börkey	1'—
Marcsek Andor	2'—	Mahr Edené	—'60
ifj. Marcsek Andor	1'—	Fleischer Lajos	1'—
Bogsch László	1'—	Thern Kálmán	1'—
Szénfi Zoltán	1'—	Kleesz János	1'—
Thern Gusztáv	1'—	Koromzay	3'—
Róth Márton	1'—	Róth Lajos	1'—
Marcsek Aladár	1'—	Haltenberger A.	1'—
özv. Bartsch Gusztávné	1'—	Kún Károlyné	1'—
Jantner Armand	1'—	Értékes Sándorné	—'40
Windt Imre	1'—	Strauch testvérek	1'—
Ritter Sándor	1'—	Krompaszki Berta	1'—
Czölder Frigyes	1'—	Lingsch Gyula	—'80
Fest Béla	1'—	Wester Arturné	
Dobó Adolf	2'—	Hayde Lajos	1'—
Seltenreich Hugó	1'—	Litschner György	1'—
Glós	1'—	özv. Thern Sándorné	1'—
Nádas Árpád	1'—	Kovatsik Anna	—'40

	K
Stolmann József	1'—
Barányi Ilona	1'—
Molnár Géza	1'—
özv. Barthóly Istvánné	1'—
Lesch Lajos	1'—
Lechnitzky Zsigmond	1'—
Lingsch Gusztáv	1'—
Lingch Béla	1'—
Lázár Frigyes	—'50
Lázár Frigyes	—'50
Lingsch	—'80
Fabinyiné	—'50
Podolinszkyné	—'50
Lichnizsky Ludmilla	1'—
Greschik Pálné	1'—
Fábry Ede	—'50
Hámos Vince	1'—
Kersnyák Lajos	—'60
Nádler Gyula	1'—
Dörner Gyula	—'60
Pitzey János	—'40
Hibjan	—'30
Kovács Istvánné	—'20
König Károly	—'40
Berg Rezső	2'—
Payer	1'—
Brichze Tivadar	—'40
Mikler Sándor	—'40
Lehoczy A.	1'—
Maurer Mária	—'60
Orlovsky Emilia	—'60
Thern Amália	1'—
Csont Emma	1'—
Bömisch Matild	2'—
Szell Berta	—'50
Köhler Lajos	—'50
Frank Albert	—'50
Ujtelky Miksa	1'—
Dombly	1'—
Stojanov	—'50
Kövér József	
Windt A.	1'—
Scherffel Hermin	1'—
Melzer Ágost	1'—
Kintzler Árpád	1'—

	K
Klein Frigyes	—'40
Skultéty Mihályné	—'50
Nosz Paulin	1'—
Kalmár Bertalanné	1'—
Schwartz Berta	—'60
Zimann Jánosné	1'—
Polsch Károly	—'50
Guhr Márton	2'—
Lászlóné	1'—
Thern László	2'—
Luxné	—'60
Posewitz Gyula	1'—
özv. Búzás Lajosné	—'60
Berg Sándor	—'60
Klein Károly	—'60
Kobelt Pauline	1'—
Kühbächer Károly	1'—
Kalix Gyula	—'40
Roth Paula	1'—
Dittmár	
Ficker Vilmosné	—'40
özv. Fábry Lajosné	1'—
Kubínyi Mária	1'—
Schlosser Amália	1'—
Kubínyi Amália	1'—
Papp Lajosné	—'50
Posewitz Artur	1'—
Krompaszky Samu	—'60
Melzer Imre	
Marczy Károly	—'40
Petrik Károly	
Haitsch János	—'40
Fábry Gusztávné	—'50
Strelk Johanna	
Bajtos Zsuzsanna	
Fischer Károly	—'50
Holmok János	1'—
Kuzsma Józsefné	
Krajnyák Márton	
Zsuhovszky Zsuzsanna	—'40
Zahorszky Mária	—'40
Szepesi Gusztáv	—'60
Stollmann Józsefné	1'—
özv. Lesch Jánosné	—'20
Matern Lujza	—'40

	K		K
Scholz Adolf	—'40	özv. Benigny Gyulané	—'50
Hudák János	—'40	Weszter Károly	1'—
Tomann Ottóné	—'40	Tirscher	1'—
Juházy Anna	—'40	özv. Alpár Ernőné	—'50
Perkl Jakab	—'40	Antal Samu	1'—
Dr. Simenszky Ede	2'—	Bacsányi Józsefné	1'—
Jachmann Lajos	—'60	Pajor Ferencné	—'50
Sohlmann Matild	—'60	Thekla Trautner	2'—
Laura Ráczy	1'—	Kövi	1'—
Fábry Zsuzsanna	—'40	Merányi Ferencné	1'—
Kaintz Lajosné	—'40	Schermann Samu	1'—
Bellóny Antalné	—'20	Sztrelko Gusztáv	2'—
Belohovszkyné	—'30	Barna	—'60
Nádlér Terézia	—'40	Gömöri Sándor	1'—
Sztrelkó Károly	—'40	Jacz	1'—
Papp Ede	—'40	Fenko Julia	—'60
Hess Amália	—'40	Fischer Samu	—'20
Mayer Ágostné	—'50	Hvering Dávid	—'20
Klug Mária	1'—	Lipták Jánosné	—'60
Kubaskó János	—'40	özv. Trompler Jánosné	1'—
Karoliny Mihályné	—'60	özv. Scholtz Vilmosné	1'—
Antal Hermin	—'50	Schmidt Józsefné	1'—
Danielisz Lajos	—'50	Berzeviczy Béla	1'—
Gömöri Nándor	—'50	Hajts Lajos	1'—
Harsányi János	—'50	Hajts Béla	1'—
Schlézinger Ágost	—'50	Buchalla Gusztáv	1'—
Lesznyák Jánosné	—'40	Schmidt Lajos	1'—
Ujhazy Gyula	—'50	Pilát Alfrédné	1'—
Buscho Zsuzsanna	—'50	Jancuskó Ádám	1'—
Fábry János	—'50	Ponevác Gyula	1'—
Pesko Ludmilla	—'50	Podhorányiné	1'—
Alex Lajos	—'50	Fejesi	—'60
Szél Lajos	—'50	Forberger Árpád	1'—
Zwiebel Mihály	1'—	Pap János	1'—
Musko Károly	1'—	Placzkó Józsefné	1'—
Windt Matild	—'50	Klug L.	1'—
özv. Wildnerné	—'20	Weber Gusztáv	—'60
Koska János	—'20	Kubinyi Géza	—'60
Rokfalusy Mihály	—'20	Piger Márton	—'60
Bičanič Lászlóné	1'—	Übelauer	—'60
özv. Münnich Aurélné	3'—	Müller Károly	—'60
Koreny Emma	—'40	Palczmann Samu	—'60
özv. Senger Endrené	2'—	Sebestyén Rezső	—'60
Brockloff J.	—'20	Dulovitz Tivadarné	—'60
Nosz Lajos	1'—	Breuer Mihály	1'—

K	K
Bauer Mátyásné	Barányi Albert 2'—
Nevery János	Scholtz Ilona 1'—
Philipp János 3'—	Deményfalvi János
Jochmann Gusztáv 40	N. N. 1'—
Horka Aranka 1'—	Lehoczky Márton 50
Jecs Lajos 60	Ruttkay I. (Márkusfalva) 2'—
Paulinyi Pál 60	Hönsch Árp. (Ötösbánya) 5'—
Danielisz Károly 20	Ujházy Lajos " 2'—
Bogseh Arthur 50	Böhm Ágostonné " 2'—
Menyhét József 40	Ruftinyi Aladár " 1'—
Mityl Józsefné	Jánosik Pál " 2'—
Banticsik Sándor 40	Dycek Károlyné " 1'—
Schuster György 1'90	Lovay Ferenc " 2'—
Horniesek Nándor 1'—	Scholtz Lajos " 2'—
Putsch Tobias 2'—	Simon Istvánné " 2'—
Pósch Pál 1'—	Lehr Emma " 2'—
Szontagh 1'—	Weber Béláné " "
Mikler 20	Klein Mihály 2'—
Mariássy Ödön 2'—	

Végösszeg: 268'40

Verehrte Gemeindeglieder!

Das Wort aus dem Buche Hiob „Ich dachte, lass die Jahre reden“, kommt mir in den Sinn, indem ich mich anschicke, ein möglichst treues und erschöpfendes Bild aus dem Leben unserer Kirchengemeinde in den verflossenen 3 Jahren: 1910, 1911 und 1912 aufzurollen, vor den Augen all derer, die für das Wohl und Weh ihrer Kirchengemeinde auch in den Zeiten zunehmender Gleichgültigkeit ein warmes Herz sich bewahrt haben.

„Lass die Jahre reden.“ Drei Jahre im Leben einer einzelnen Familie, schon was alles bedeuten — sie nicht ganz besonders, wenn oft Freud und Leid auf eine kurze Spanne Zeit sich zusammendrängen.

Wie geht's da oft durch so viel heitere, aber auch trübe Stunden, die ihre Spuren liessen in so mancher Sorgenfurchen des Antlitzes, in so manchen gebleichtem Haare, auf das der Reif des Lebens gefallen ist. — Wohl weniger, denn im Einzelleben bedeuten 3 Jahre im Leben einer Körperschaft, wie eine solche, im besonderen Sinne, eine Kirchengemeinde ist. Ja man könnte fast geneigt sein, die Bedeutung solcher 3 Jahre im Leben einer Kirchengemeinde zu unterschätzen, die eine Vergangenheit von mehr denn 300 Jahren hinter sich hat und die auf dem Felsengrund steht, von dem die Schrift sagt: „Jesus Christus gestern und heute und derselbe auch in Ewigkeit.“ Und dennoch, wie bedeutungsvoll kann solch eine Spanne Zeit auch für die Geschichte einer Kirchengemeinde werden; wie kann ihr inneres Leben mehr sich entfalten oder dem Verfall entgegengehen, wie kann ihre materielle Lage sich bessern oder die Herzen derer, die sie zu leiten haben, mit schweren Sorgen

erfüllen, wie kann Unfrieden sich einschleichen und Missverständnis, die der Gemeinde am Marke zehren!

„Lass die Jahre reden.“ Soll ich die Jahre, d. h. die Tatsachen, die Ereignisse selbst der entschwundenen 3 Jahre reden und auf uns wirken lassen, so wird das erste Wort wohl das des innigen Dankes sein, das über unsere Lippen geht.

„Siehe, ich bin bei euch alle Tage bis an der Welt Ende“, dieses Wort des zum Vater in die ewige Herrlichkeit zurückkehrenden erhöhten Heilandes und Mittlers haben wir auch in den verflossenen Triennium an unserer Gemeinde reichlich erfahren dürfen.

Wäre Er mit seiner Gnadengegenwart nicht bei uns geblieben, wo wäre die Kraft geblieben die Seelen zu speisen mit Wort und Sakrament, wie hätten so viele Herzen sich erwärmt für so manche edle Gabe, die auf Seinem Altar, zu Seiner Ehre und für die Not der Brüder gelegt wurde, wie anders hätten wir so manchen bitteren Verlust überwunden, in mancher schweren Stunde das rechte Wort, den rechten Rat gefunden! Ihm, dem treuen Herrn seiner Gemeinde sei darum unser innigster Dank dargebracht, auf Ihn aber richtet sich auch all unser Vertrauen für die Zukunft, dass er unsere Gemeinde auch fernerhin als der ewig Gegenwärtige schütze, schirme und segne! Denn wahrlich an Gefahren für das Leben einer evang. Kirchengemeinde mangelt's in unseren Tagen nicht. Feinde von aussen und Feinde von innen und die letzteren sind wohl die weitaus gefährlicheren. Und der grösste Feind ist wohl jene vielbeseufzte Gleichgültigkeit, die — weil sie die Wertschätzung für ideale Güter überhaupt verloren hat — auch die teuren Güter des Glaubens nicht mehr zu würdigen weiss, die die Kirche als die gottverordnete Hüterin derselben an die Menschheit zu vermitteln berufen ist. Wo ein Herz diese seine erste Liebe verlassen hat, dort schliessen auch die Hände sich, wenn's gilt, auch nur ein Schärflein zu legen auf Gottes Altar,

dieselben Hände, die im Dienste eitler Lust die Menge der Schätze verprassen.

Verehrte Gemeindeglieder! Wir beginnen unseren Rückblick auf die verflossenen 3 Jahre mit Erinnerungen persönlicher Art und richten dabei unsern Blick, wie das wohl die gebührende Achtung der kirchlichen Oberbehörde gegenüber erfordert, über die Grenzen unseres Gemeindelebens, auf den Wechsel, der im Laufe dieser Jahre im bischöflichen Amte unseres Kirchendistriktes eingetreten ist. Es wäre wahrlich mehr als Undank, wenn wir mit pietätvoller Liebe hier jenes Mannes zu gedenken unterliessen, der unserer Gemeinde ein unwandelbares Wohlwollen stets entgegengebracht, der ihre Interessen, namentlich in schulischer Hinsicht stets gefördert, der mit geistgesalbten Worten ihr Gotteshaus wiedergeweiht hat, am 100jährigen Jubelfeste, der ob zu Konventen, ob aus anderen Veranlassungen öfter erschienen ist in ihrer Mitte, sich mitzufreuen oder mitzutruern, — des am 4. Dezember 1910 heimgegangenen Bischofs *Paul v. Zelenka*. Mit tiefer Rührung nahm unsere Kirchengemeinde die Kunde seines Heimanges entgegen, liess sich bei seiner Bestattung durch ihr Präsidium und Leiter ihrer Schulen vertreten, verewigte das Andenken des abgeschiedenen Oberhirten in ihren Protokollen und gedachte seiner in jenem Gottesdienste, den die Oberbehörde zu seinem Gedächtniss angeordnet hat. Sein Andenken bleibe unter uns in Segen!

Will's uns Wunder nehmen, wenn nach dem Abscheiden des um Kirche und Oberhirten, bereits an seiner Bahre die Frage aufgeworfen wurde, nach einem würdigen Nachfolger in der verwaisten Bischofswürde? Ist's doch wahrlich kein Geringes, eine ebenso hohe als verantwortungsvolle, arbeitsreiche Würde zu besetzen, namentlich in dieser sowohl innerkirchlich schweren, als nach aussen konfessionell zugespitzten Zeit. Da wendete sich das Vertrauen der Gemeinden

in immer begeisterterem Masse dem bisherigen geistlichen Notär des Distriktes, dem Pfarrer zu Nyiregyháza *Heinrich Geduly* zu, der als Bischof unseres Theisser Kirchendistriktes gewählt, am 16. Mai 1911, im Beisein mehrerer Vertreter aus unserer Gemeinde feierlichst in sein Amt eingeführt wurde. Unser Kirchendistrikt ist seither glücklich, an seiner Spitze einen Mann zu besitzen, den seine hervorragenden geistigen Fähigkeiten, sein weiter, klarer Blick, seine seltene Arbeitskraft, seine glänzende Rednergabe und was unter unseren Verhältnissen besonders hervorzuheben ist, sein streng lutherisches, positiv gerichtetes, gläubiges Denken und die Beherrschung der 3 Gemeindeg Sprachen zum oberkirchlichen Amt gleichsam prädestinierten. An dieser Stelle sei es zugleich mit besonderer Freude erwähnt, dass wir den neuerwählten Oberhirten in den Tagen vom 4.—9. Juni 1912 in unserer Gemeinde grüssen durften, wo er als Präses der Maturitätsprüfung in unserer Mitte weilte. Wohl galt dieser Besuch in erster Reihe unserem Obergymnasium, doch konnte sich's die Gemeinde als erhaltende Instanz nicht nehmen lassen, ihren Bischof — der hohen Würde seines Amtes gemäss — feierlich zu empfangen und durch das Presbyterium ehrfurchtsvoll zu begrüssen. Es haben in genannten Tagen Alle, die den neuen Oberhirten amtlich oder in gesellschaftlichen Kreisen kennen lernten, den bleibenden Eindruck gewonnen: es sei die Wahl auf den rechten Mann gefallen, dessen Wirksamkeit unser Kirchendistrikt mit Vertrauen und berechtigter Hoffnung entgegen sieht.

Zurückgekehrt auf das innere Leben in unserer Kirchengemeinde, darf mit Freuden bemerkt werden, dass es darin auch an erfreulichen Ereignissen nicht gemangelt hat, an Ehrungen, die auch der Gemeinde selbst zur Ehre gereichten.

Gleich im ersten Konvente des Jahres 1910 durfte unsere Kirchengemeinde das laut Gemeindebeschlusses

verfertigte und wohlgelungene Ölgemälde ihres reichverdienten Ehrenkircheninspektors *Georg Topscher* im Auditorium des Gymnasiums — als Beratungssaal der Gemeinde — feierlichst enthüllen, um dadurch einen geringen Teil ihrer Dankesschuld gegen jenen Mann abzutragen, der nahezu 30 Jahre unter schwierigen Verhältnissen in stets unwandelbarer Treue und Freudigkeit die Würde eines Kircheninspektors bekleidete; die Gemeinde tat das mit der innigen Bitte, der verdienstvolle Mann möge auch in den Tagen der Ruhe der unsrige bleiben mit seiner reichen Erfahrung und wohlwogendem Rate.

Auch ihren seit 4 Jahren die Interessen der Gemeinde eifrigst vertretenden Kirchen- und Schulinspektor *Koloman v. Münnich* durfte die Gemeinde wiederholtemale freudigst grüssen und feiern. Es rief die Nachricht ungeteilte Freude hervor, dass Se. Majestät der König diesen auf allen Gebieten so rastlos tätigen Mann, in Anerkennung seiner grossen Verdienste, den Titel eines königl. ung. Hofrates verlieh. Sah die allgemeine Meinung in dieser Auszeichnung die allerhöchste Anerkennung einer nimmermüden, gemeinnützigen Arbeit, so konnte es auch die Kirchengemeinde nicht unterlassen, den Ausgezeichneten durch ihr Presbyterium aufzusuchen, durch ihren Pfarrer herzlichst begrüßen zu lassen und ihrer Freude darüber auch protokollarisch Ausdruck zu geben. Abermalige Veranlassung zu einer herzlichen Begrüssung gab der Umstand, dass der verdienstvolle Inspektor unserer Gemeinde zum Deputierten unseres Wahlbezirkes gewählt wurde. Die Gemeinde begrüßte ihn anlässlich dieser Erwählung mit der vertrauensvollen Bitte, er möchte die Interessen unserer Gemeinde auch in dieser neuen Stellung — wie bisher — kräftigst wahren und durch seine mannigfachen und hohen Beziehungen tatkräftigst fördern.

Infolge zu Szepesváralja unsererseits ergangener Einladung tagte der ordentliche Konvent unseres

Zipserstädter Seniorates am 21. und 22. August 1911 in unserer Kirchengemeinde. War's auch sonst herzliche Freude unserer Gemeinde, den Konvent in ihrer Mitte grüssen zu können, und war sie nach Kräften bemüht, den Gästen den Aufenthalt so angenehm als möglich zu gestalten, so war unsere Freude umso grösser, als im Namen dieses Konventes der Kirchen- und Schulinspektor unserer Gemeinde — diesmal bereits zum drittenmal — in die Würde des Senioralinspektorats feierlichst installiert wurde. Wir durften Augenzeugen sein, wie der durch einstimmiges Vertrauen der Gemeinden gewählte hervorragende Mann, unter herzlichen Ovationen der Anwesenden, in seine Würde des weltlichen Leiters unseres Seniorates eingesetzt wurde mit dem wohltuenden Bewusstsein, in seiner Ehrung auch die unserer Gemeinde sehen zu dürfen.

Mit wohltuender Freude begrüßte unsere Gemeinde auch die Auszeichnung des verdienstvollen Direktors ihres Obergymnasiums *Nikolaus Fischer*, dem die huldvolle Gnade des Königs in Anerkennung seiner Verdienste auf den Gebieten des öffentlichen Lebens den Titel eines königl. Rates verlieh. Es wurde diese Auszeichnung mit umso grösserer Genugtuung entgegengenommen, als der Ausgezeichnete bereits eine lange Reihe von Jahren an der Spitze des Gymnasiums steht und dasselbe auf einen hohen Grad der Blüte zu bringen wusste.

In die Jahre dieses Berichtes fiel auch der Abschied eines um das Aufblühen unserer Elementarschule vielverdienten Mannes, des Lehrers *Johann Philipp*. 42 Jahre hindurch hatte dieser ausgezeichnete, auch auf dem Unterrichtsgebiete schriftstellerisch tätige Pädagoge unserer Schule in seltener Treue und Hingebung gedient als einer von jenen, die ihrem erwählten Berufe die ganze Liebe ihres Herzens schenkten. Es gilt von ihm: seine Schule war seine Welt. So war's denn nur natürlich, dass die schulerhaltende

Gemeinde ihren verdienstvollen Lehrer nur ungern scheiden sah, dass das Schlussfest des Schuljahres 1909—10 sich zu einer ebenso rührenden als würdigen Abschiedsfeier gestaltete, dass die Verdienste des aus seinem Berufe scheidenden in den Protokollen der Gemeinde verewigt wurden mit dem Wunsche, es möge ihm von Gottes Güte ein gesegneter Feierabend beschieden sein.

Auch sonst hatte unsere Gemeinde in den verflossenen 3 Jahren manche Wechsel persönlicher Art zu verzeichnen. Vor Allem unterliegt diesen ganz besonders die Kaplanstelle. Es verliess uns mit Herbst 1910 Kaplan *Karl Hoffmann* und am 1. Januar 1912 *Géza Adriányi*, ersterer um das Pfarramt Stóosz, letzterer das zu Székelyudvarhely anzunehmen. Beide der aus unserer Gemeinde geschiedenen waren eifrig bestrebt, wengleich durch kurze Zeit das Amt eines Hilfspredigers redlich auszufüllen und sich die Wertschätzung der Gemeindeglieder zu erwerben. Seit Anfang des Jahres 1912 wirkt *Mathias Schwartz* an der Seite des Pfarrers als Kaplan und Religionslehrer.

Zu den Ereignissen von persönlicher Natur gehören auch die Verluste, die die Gemeinde zu verzeichnen hat an Männern, die ihren Presbyterium und teilweise dem Gymnasialrat und Schulstuhle angehörten. Es sind im Laufe der 3 Jahre die Presbyter *Gustav Bartsch*, *Otto Klug*, *Eugen Ujlaki*, *Robert Reich* und *Andreas Marcsek*, letzterer vieljähriger verdienstvoller Ephorus und Kassier des Gymnasiums, aus dieser Zeitlichkeit abgeschieden. Der Verlust dieser Männer war für die Gemeinde um so schmerzlicher, als sämtliche an den Angelegenheiten der Gemeinde warmen Anteil nahmen, als zwei der Heimgegangenen im rüstigen Mannesalter stehend, der Gemeinde noch manch guten Dienst hätten leisten können und als bei zunehmender Entfernung vom kirchlichen Denken und Fühlen solche Lücken nicht leicht ausfüllbar sind.

Es hängt auch auf diesem Gebiete ein gut Stück

Zukunft unserer Gemeinde davon ab, ob unsere jüngern Gemeindeglieder geneigt sein werden, dem Beispiele der Älteren folgend den Gemeindeangelegenheiten ein warmes Herz entgegenzubringen.

Leider sind die Vorzeichen dafür wenig verheissungsvoll. Es nimmt die männliche Jugend — Ehre den wenigen Ausnahmen — sowohl am gottesdienstlichen als Gemeindeleben kaum Anteil. Eine betrübende Erscheinung, die für das Leben einer evang. Kirchengemeinde umso verhängnisvoller werden kann, als die Autonomie nur dann rechten Wert erhält, wenn sie gewissenhaft und weise gebraucht wird.

Mit Ende des Jahres 1911 lief auch das Mandat der Hälfte der Presbyter ab, weshalb die Auslosung und Wahl vorgenommen werden musste. Dasselbe wurde mit dem Gymnasialrate und Schulstuhle vorgenommen.

Möchte es doch dem Presbyterium dieser in des Wortes schönster Bedeutung genommen, *Vertrauenskörperschaft* der Gemeinde gegönnt sein, sich immer mehr zum Bewusstsein ihrer ebenso erhabenen als verantwortungsvollen Aufgabe aufzuschwingen. Der Ernst unserer Zeit fordert auf diesem Gebiete die *ganze Liebe* jener Männer, die den Namen „Presbyter“ tragen. Vor Allem ein warmes Herz, mit dem sie die Interessen ihrer Gemeinde auch besonders *nach aussen hin* auf die entschiedenste Weise vertreten, an den Ereignissen und Feiern der Gemeinde, auch ausserhalb des Sitzungssaales, sie seien kirchlichen oder schulischen Charakters, soweit als Amt und Beruf es gestatten, teilnehmen, umso das in unserer Zeit so hochnötige Beispiel zu geben in der Treue und offenen Bekenntniss.

Mit freudigem Danke gegen Gott darf's mit vollem Rechte hier ausgesprochen werden: es hat die *Opferwilligkeit* auch in den verflossenen 3 Jahren unter uns nicht abgenommen. Soll der ganzen Opferwilligkeit unter einem anderen Abschnitt dieses Berichtes ge-

dacht werden, so seien doch auch hier die Namen jener edlen Wohltäter genannt, die der Kirche und Schulen, sei's am Sterbebette, sei's aus anderen Veranlassungen gedachten. Es ist unsere Gemeinde wieder in den Besitz namhafter Stiftungen und Spenden gelangt, die sie in der Ausübung ihres erhabenen kirchlichen und kulturellen Berufes von nun an fördern sollen.

Wir gedenken hier vor Allem der 1000 Kronen betragende „*Flütsch Ákos és István-alapítvány*“ benannten Stiftung, die Wittfrau *Emma Flütsch geb. Szomp* zur Erinnerung an ihre beiden im Kindes- und blühenden Mannesalter heimgegangenen Söhne zu Gunsten kirchlicher Zwecke unserer Gemeinde gewidmet hat, in der sie einst leider so schnell entschwundenes Mutterglück genossen hat. Die tieftrauernde Mutter, die durch den bitteren Verlust ihrer beidnn Kinder ihren schönsten Lebenszweck verloren hatte, sucht denselben von nun an im Wohltuen am Hause Gottes. Ein ergreifendes Beispiel des Glaubens, der unter der prüfenden Hand Gottes nur noch wächst, wie unter der Last die Palme. Selig die Tränen, aus denen solche Taten geboren werden zur Ehre Gottes.

Wir gedenken sodann des gleichfalls 1000 Kronen betragenden Legates der weil. Wittfrau *Julie Münnich geb. Ritter*, welches als Stiftung gleichfalls für kirchliche Zwecke verwaltet werden soll. Es ist diese Spende nur der Schlussstein jener edlen Taten, durch die die Entschlafene ihren Namen in unserer Gemeinde verewigte. Stand sie immer bereit zu opfern für Kirche und Schule, verkündigen ihren Namen zwei bei Lebzeiten gemachte Stiftungen zu Gunsten des Gymnasiums und der Mädchenschule, ferner die wertvollen weissen Paramente am Altare, Kanzel und Taufsteine in unserem Gotteshause, so hat die Heimgegangene in diesem letztwilligen Legate bewiesen, dass sie sterbend noch das Wohl ihrer Gemeinde auf dem Herzen trug. Ihr Gedächtnis bleibe unter uns im Segen, ein leuchtendes Beispiel kirchlicher Treue für Viele!

In dankeswerter Weise hat auch weil. Herr *Julius Posewitz* seiner Kirchengemeinde gedacht, indem er dem *Kirchenheizungsfonde*, ebenso dem *Diakonissenfonde* 500—500 Kronen hinterliess. Wohl zurückgezogen seit Jahren von den äusseren Lebensgebieten hat er doch aus der Stille seines Heims Wohl und Weh seiner Gemeinde mit offenen Augen und warmfühlenden Herzen begleitet. Er ist darin treu geblieben den Traditionen seiner Familie, die seinerzeit auch die Diakonissensache mit so namhaften Spenden ihrer Verwirklichung näher brachte, und hat ein Anrecht darauf sich erworben, dass sein Name mit Dank unter uns genannt werde.

In die Reihe der Wohltäter unserer Gemeinde ist auch die heimgegangene Wittwe weil. *Ludwig Schwarcz geb. Emilie Roebel* getreten, indem sie der Gemeinde 1000 Kronen für kirchliche Zwecke hinterliess. Es war dieses Vermächtnis der ehrwürdigen Wittfrau, deren vorausgegangener Gatte bereits an unserem Gymnasium in Gestalt einer Stipendialstiftung seinen Namen verewigte, ein Beweis dafür, wie sie die warme Liebe für die Kirche ihrer Väter mit bis ins Grab nahm und die Treue bewährte bis ans Ende.

Würdig dieser edlen Spende, weil von Wenigen gesehen, reiht sich das Witwenschweiflein der heimgegangenen Frau *Susanna Richter geb. Reich* an. In Armut und Verlassenheit heimgegangen, hat die Entschlafene der Gemeinde 2 Zsolnaer Celluloidfabrikaktien hinterlassen. Die an irdischen Gütern arme Mitschwester hat damit ein leuchtendes Beispiel gegeben den Besitzenden und eine Mahnung aus verstummtem Munde, gedenkt eurer geistlichen Mutter, die euch segnet und tröstet von der Wiege bis zum Grabe.

Auch das Gymnasium hat in den verflossenen 3 Jahren wiederholt edler Wohltäter sich rühmen dürfen. Allen voran der zu Toporc heimgegangene Grundbesitzer und gewesene Professor, *Johann Kobialka*, der

eine Stipendialstiftung hinterliess, aus deren Zinsen ein in der deutschen Sprache den besten Fortschritt bekundender Schüler belohnt werden soll.

Ein rührendes Zeugniß ihrer auch mitten im Lebenskampfe bewährten Anhänglichkeit für die Schule, die sie einst mit den besten Kenntnissen ausgerüstet und reif gesprochen, haben auch jene Männer geliefert, die sich, sei's nach 20 oder 30 Jahren hier ein „Stell-dichein“ gaben, um sich als solche wiederzusehen, auf deren Häupter teilweise der erste Reif des Lebens gefallen war. Es sind unserem Gymnasium anlässlich *30jähriger Zusammenkünfte* zweimal, ebenso anlässlich einer *20jähriger Zusammenkunft* bedeutende Stiftungen behufs Stipendien zugeflossen, deren auch hier in Dank gedacht sein möge.

Schliesslich sei noch eines Mannes gedacht, der für die Zeit seines Iglóer Wohnsitzes ein Mitglied des Presbyteriums gewesen und dann nach der Hauptstadt verzogen, seiner Muttergemeinde nicht vergass. Es hinterliess weil. Herr *Koloman Gärtner* unserer Mädchenschule eine Stiftung von 2000 Kronen mit dem Wunsche, es möchten aus den Zinsen derselben Lehrmittel angeschafft werden. Der Heimgegangene, der sich als Mitglied des Schulstuhles für die Lehranstalten der Gemeinde wärmstens interessierte, hat durch diese testamentarische Gabe sich die Gemeinde zum wärmsten Danke verpflichtet, sind doch die Förderer unserer Schulen auch die Wohltäter der sie erhaltenden Gemeinde zugleich.

Nachdem noch in das Jahr 1909 die Aufforderung der Postdirektion auf Ausbau des durch weil. *Vilma Schwarcz* zu Zwecken eines Postgebäudes fiel, haben die Verhandlungen, die dem Präsidium übertragen wurden, zu einem günstigen Resultate geführt und wurde der Aufbau auf dem Schwarcz'schen Grundstück in den Jahren 1911—12 den Bestimmungen gemäss derart durchgeführt, dass nebst den weitaus grösseren Teil des Hauses in Anspruch nehmenden

Postlokalitäten, im Flügelgebäude das Diakonissenheim, ebenso, nachdem laut Gemeindebeschlusses der Waisenfond hineinverbaut worden, einige gegenwärtig vermietete Räume für eventuelle Waisenkinder und kleinere Wohnungen Platz fanden. Es hat dieser bedeutende Bau die Gemeinde und ihr Presbyterium manche Beratungsstunde gekostet, namentlich aber hat der Kirchen- und Schulinspektor der Gemeinde um das Zustandekommen des Kontraktes mit der Postbehörde, um die Durchführung und Überwachung des Baues, worin der Bauinspektor der Gemeinde ihm hilfreich zur Seite stand, um die Schaffung und Einleitung einer im einem so stark bewohnten und frequentierten Hause so nötigen Hausordnung sich grosse Verdienste erworben.

Zu dem für die Zukunft des Gemeindelebens nicht unbedeutenden Gemeindebeschlusse gehört auch die Abänderung der bisherigen *Konfirmationspraxis*. Die allgemeine Anspannung der geistigen Kräfte der Schuljugend und dies namentlich gegen Ende des Schuljahres, hinzugenommen die *täglichen* Konfirmandenstunden, haben eine Überbürdung der Jugend hervorgerufen, die den Gemeindepfarrer lange mit Besorgniss erfüllten. Es werden deswegen von nun an die Konfirmandenstunden auf 9 Wochen verteilt, die ganze Fastenzeit über, und nach Ablauf der zweiwöchentlichen Osterferien bis zum Himmelfahrtsfeste wöchentlich *dreimal* stattfinden. Die Konfirmationsfeier, die seit einigen Jahren des Überganges wegen in ungarischer und deutscher Sprache stattfand, wird von nun an mit Rücksicht darauf, dass jährlich viele, der deutschen Sprache nicht mächtigen, fremden Kinder confirmirt werden, dass unsere Jugend die ungarische Sprache bereits besser inne hat, nur in dieser Sprache stattfinden, die Konfirmationsbeichte aber, die bis lang am darauf folgenden „Exaudi“ Sonntag stattfand, wird von nun an im Zusammenhange mit der Konfirmation abgehalten werden.

Zu den gottesdienstlichen Neuerungen, die mit nächstem Jahre ins Leben treten sollen, gehört noch der Beschluss, dass von nun an am II. Festtage *des Weihnachtes, des Ostern- und des Pfingstfestes* der Gottesdienst in *ungarischer* Sprache stattfinden soll. Es will dieser Beschluss ein freundliches Entgegenkommen nicht bloss gegen die zu unserer Gemeinde zuziehenden, nur der ungarischen Sprache mächtigen, sondern namentlich gegen die jüngere Generation unserer Gemeinde sein, ihnen das Wort Gottes in den Lauten der ungarischen Sprache zu bieten und nahezubringen. Wir haben somit in unserer Gemeinde, die Amtsgottesdienste mit einbegriffen, 18 Gottesdienste in ungarischer Sprache. Es wäre nun aber auch von Herzen zu wünschen, dass diese Gottesdienste auch fleissig besucht würden und nicht, wie die bisherige Erfahrung zum Bedauern beweist, gerade von denen gemieden werden, die der Sprache mächtig sind und nach denselben am eifrigsten verlangten. Mögen namentlich unsere jungen Gemeindeglieder, einerlei ob Frauen oder Männer, von nun an durch die That beweisen, dass es ihnen um die Spendung des Gotteswortes in ungarischer Sprache eine Herzensangelegenheit ist und dass die ungarische Predigt in unserer Gemeinde eine ansehnliche Zuhörerschaft unter die Kanzel zu sammeln vermag.

Gegenstand eingehender Beratung war im Zusammenhang mit der von der Gemeinde erlangten 500 Kronen betragenden Kaplankongrua, die durch die Verhältnisse immermehr in den Vordergrund tretende Frage über *definitive Anstellung eines zweiten Geistlichen* an unserer Gemeinde. Es hat sich in den letzteren Jahren die Zahl der Religionsstunden einerseits derart gesteigert, dass den stets einen halben Tag beanspruchenden Unterricht in Ötösbánya und Iglóhuta nicht mitbegriffen, die Zahl der wöchentlichen Religionsstunden 18 beträgt, eine Arbeit, die — wenn gewissenhaft durchgeführt — für sich eine

Arbeitskraft absorbiert und somit für ein Mitwirken an der Arbeitsfülle des durch die Filialen, die Diaspora, durch Administration weitverzweigten Iglóer Pfarramtes, kaum gestattet und es stellt infolge des Pensionsinstitutes der Geistlichen eingetretenen grösseren Wechsel in den Pfarrämtern und dem Mangel an Kandidaten des Pfarramtes ein immer fühlbarer Mangel an Hilfspredigern (Kaplänen) ein, der die *lückenlose* Besetzung der Kaplanstelle immer zweifelhafter macht. Und doch darf eine solche Zeit nicht eintreten, soll ein ganzer Teil der pfarrämtlichen Tätigkeit, vor Allen der Religionsunterricht, an den verschiedensten Anstalten nicht unversehen bleiben, was natürlich auch ausgeschlossen ist. Es wird, sobald sich oben geschilderte Notlage herausstellt, Aufgabe der Gemeinde sein, diese für das kirchliche und religiöse Leben unserer Gemeinde gleichwichtige Frage im Einvernehmen mit ihrem Pfarrer so zu lösen, dass es zum Wohle unserer Gemeinde, ihrer Glieder diene, denn es ist im letzten Grunde doch die aufs religiöse Leben abzielende pastorale Wirksamkeit, die auch den zerstreuten Gemeindegliedern mit viel Mühe und Zeitopfer nachgeht, die Gemeinde bauende, zusammenhaltende Tätigkeit und es wäre wohl an der Zeit, dass unsere Gemeinde auch diese Zukunftsfrage nicht aus den Augen liesse.

Noch wartet unserer Gemeinde in nächster Zukunft eine andere wichtige Frage, nämlich *der erweiternde Ausbau der Mädchenbürgerschule*.

Es ist wohl niemand in unserer Gemeinde, der die räumliche und didaktische, von den oberen Schulbehörden wiederholt beanstandete Unzulänglichkeit dieser Schule nicht kennen und davon überzeugt sein würde, dass hier dringende Abhilfe nottut, soll dieses Institut nicht von anderen überflügelt werden. Es ist in den verschiedensten Versammlungen wiederholt über diese wichtige Frage beraten und, nachdem die Gemeinde als solche über kein derartiges

Baukapital verfügt, ein Gesuch um Unterstützung seitens des Staates eingereicht worden. Wir sind der guten Zuversicht, es wird den hohen Verbindungen unseres Kirchen- und Schulinspektors gelingen, unserer Schule, die seit Jahren als der einzige Faktor weiblicher Erziehung um unsere Stadt und deren Bewohner — ohne Unterschied der Konfessionen — grosse Verdienste sich erwarb, die nötige Unterstützung zu verschaffen.

Wer ein waches Interesse für das Wohl seiner Gemeinde hat, ersieht aus all dem Gesagten, es harret in nächster Zukunft manch wichtige Frage, der Herr wolle es in Gnaden geben, einer glücklichen Lösung. Möge es dann, wenn nötig, auch an warmen Herzen nicht fehlen, die ihre Liebe für ihre teure Kirche auch mit der Tat zu beweisen bereit sich finden lassen, wie unsere Vorfahren, einerlei ob auf kirchlichem oder schulischem Gebiete.

Das Gemeindeleben in administrativer Hinsicht 1910—1912.

— 1910 —

Hat der einleitende Bericht sich nur auf die wichtigsten und das Gemeindeleben am nächsten berührenden Ereignisse der verflossenen 3 Jahre erstrecken können, so dürfte es für diejenige, die an den Gemeindeangelegenheiten warmen Anteil nehmen, nicht ohne Interesse sein, etwas auch über die anderen wichtigen Angelegenheiten vernehmen zu dürfen, die in den Presbyterialsitzungen und Gemeindeversammlungen zur Verhandlung und Erledigung kamen. Es möge der aufmerksame Leser die Ueberzeugung daraus schöpfen, welch eine Fülle der wichtigsten Fragen in solchen 3 Jahren verhandelt werden.

In der ersten Sitzung des Jahres 1910, in der am 6. *Jänner* stattgefundenen *Gemeindeversammlung*

erfüllte die Gemeinde ein Akt dankbarer Verehrung, indem sie das laut Gemeindebeschluss gefertigte Ölgemälde ihres verdienstvollen Ehrenkircheninspektors *Georg Topscher* im Auditorium des Gymnasiums, als ihrem Beratungssaale, feierlich übernahm mit daran geknüpften innigsten Wunsche des gegenwärtigen Kirchen- und Schulinspektors, es möchte dem teuren Mann von Gottes Güte vergönnt sein, die Früchte seines eifrigen Wirkens und Waltens bei geistiger und körperlicher Rüstigkeit schauen zu dürfen. Die Versammlung nahm ferner die Einführung des Diakoniewesens, die Stiftung der 1879-er Maturanten zur freudigen Kenntnis, genehmigte das Präliminar pro 1910, desgleichen das Verzeichnis der stimmberechtigten Gemeindeglieder und die Zusammenschreibung der 5⁰-igen Schulsteuer.

Die *Presbyterialsitzung* vom 21. März nimmt die Prinzipien an, nach denen die Liste der stimmberechtigten Gemeindeglieder von neuem zusammenzustellen ist, nimmt den Bericht der Rechnungsrevisionskommission entgegen, ebenso die oberkirchliche Bestätigung unseres Gemeindestatutes zur Kenntnis, entsendet behufs Erweiterung der Mädchenschule eine Kommission und wählt in den Gymnasialrat und Schulstuhl 2—2 ordentliche und 5—5 Ersatzmitglieder.

In der am 3. April abgehaltenen *Gemeindeversammlung* wurde gemeldet, dass das Gesuch der Gemeinde um Erhöhung der Staatssubvention des Gymnasiums auf 48,000 K insofern abschlägig beschieden worden, als das Maximum mit 42,000 K festgesetzt wurde und demgemäss erneuerte Unterhandlungen gepflogen wurden, ferner dass die erhöhte städtische Subvention bereits angewiesen wurde, sodann nahm die Versammlung die Schlussrechnungen von 1910 unter Erteilung des Absolutoriums für den Gemeindekassier an. Dieselbe Versammlung nahm in Gestalt der Generalversammlung der *Lokalhilfsanstalt* mit Freuden zur Kenntnis, dass die Gesamtsumme der

Hilfsanstaltsammlung die Höhe von 512·28 K erreichte, votierte dem Pfarrer Dank und genehmigte den Verteilungsplan dieser Sammlung.

Über zahlreiche und wichtige Gegenstände hatte das für den 20. Juni einberufene *Presbyterium* zu entscheiden. Es erfolgte vor Allem die Begrüssung des Kirchen- und Schulinspektors *Koloman v. Münnich* anlässlich seiner Ernennung zum königl. ung. Hofrate, sodann die des Gymnasialdirektors *Nikolaus Fischer* zur Ernennung zum königl. Rate, es fiel sodann die Neuwahl des Gymnasial-, Mädchenbürger- und Elementarschuldirektors abermals auf die bisherigen Leiter dieser Anstalten *Nikolaus Fischer*, respektive *Adolf Dobó*, desgleichen wurde zum Ephorus und Kassier *Andor Marcsek* wiedergewählt. Dieselbe Versammlung stellt *Julius Wiese*, der als substituierender Professor 2 Jahre hindurch zur vollsten Zufriedenheit wirkte, definitiv an und nimmt die 1000 K betragende Stiftung weil *Johann Kobialka's* dankbar entgegen. Nur ungerne sieht der Konvent den Lehrer *Johann Philipp* aus dem Verbande seiner Elementarschule scheiden, verewigt unter Anwünschung eines gesegneten Lebensabends, seine Verdienste in ihren Protokollen. Mit Bedauern nimmt die Versammlung auch die Abdankung der Bürgerschullehrerin *Marie Tscheik* entgegen, die während der kurzen Jahresfrist ihres hiesigen Wirkens als eine tüchtige und zu den schönsten Hoffnungen berechtigende Lehrerin sich bewies. Schliesslich wurden noch die Vorbereitungen behufs Erweiterung des Schulraumes zu Illéfalú angeordnet.

Die für den 29. Juni einberufene *Gemeindeversammlung* hob die Anträge der vorausgegangenen Presbytersitzung zum Beschluss und entsandte zu dem in Szepesvárálja stattfindenden Senioralkonvente ihre Vertreter.

Das *Presbyterium* vom 13. August wählte an Stelle der Lehrerin Marie Tscheik *Gisella Maszny* zur Lehrerin der Mädchenschule und schlägt für die durch Pen-

sionierung des Lehrers Johann Philipp vakant gewordene Lehrerstelle von 14 Kompetenten die Lehrer Jakob Jakabfalvi, Jakob Kaiser und Emil Klinga der Gemeindeversammlung vor.

Die *Gemeindeversammlung* vom 21. August nimmt das Dank- und Abschiedschreiben des Lehrers Johann Philipp unter dem Ausdrücke abermaligen Dankes sowie die übrigen vom Presbyterium unterbreiteten Gegenstände zur Kenntnis und wählt den Lehrer und Leviten von Szepesszentgyörgy *Jakab Jakabfalvi* mit Stimmenmehrheit zum Lehrer der Elementarschule.

Von den Gegenständen der am 4. Oktober abgehaltenen *Presbyterialsitzung* sei hier nur die Abdankung des zum Pfarrer nach Stoósz gewählten Kaplans *Karl Hoffmann* und die Wahl des Pfarramtskandidaten *Géza Adriányi* zum Kaplan erwähnt.

Über eine reiche Tagesordnung hatte die im Herbstebefürwortung des Gemeindepräliminars vorschriftsmässig einzuberufende *Presbyterialsitzung* zu beraten. Nachdem beschlossen wurde, dass die Gemeinde als solche in die Zipser historische Gesellschaft eintrete und das weil. *Ludwig Schwarcz'sche* Stipendium verteilt worden, wurden antwortungsweise die Modalitäten besprochen, unter denen die bisher dem Gemeindeverband angehörenden reformierten Einwohner der Stadt aus demselben zu entlassen wären. Dieselbe Versammlung nimmt das hochherzige Legat der weil. Frau *Ludwig Schwarcz* zur Kenntnis, beschliesst die Pläne und den Kostenüberschlag des zum Postgebäude auszubauenden *Schwarcz'schen* Hauses, nicht minder die in dasselbe zu verbauenden Fonde der Gemeindeversammlung befürwortend zu unterbreiten und den Kircheninspektor zu betrauen, den mit der Postdirektion endgültig zu schliessenden Vertrag namens der Gemeinde zu unterzeichnen.

Im Anschlusse an das für's Jahr 1911 unterbreitete Jahrespräliminar wurde beschlossen, dass der Kaplangebalt, dessen Hälfte bisher der Pfarrer auf-

zubringen hatte, von nun an ganz aus der Gemeindekasse zu decken sei, sodann dass die Schuld des Gymnasiums bei der Gemeinde mit Hilfe der erhöhten Staatssubvention sukzessive zu decken und dass die Quartiergelder der Professoren, sobald als möglich, zu erhöhen seien.

Die *Gemeindeversammlung*, die für den 27. *November* einberufen worden, nahm die Vorschläge des Presbyteriums teils gutheissend, teils ergänzend zur Kenntnis, respektive erhob dieselbe zum Beschluss, verhandelte das Präliminar pro 1911 und beschloss selbes dem Rechnungshofe des Seniorates zu unterbreiten. Es wurde zum Schlusse die Steuerliste für das Jahr 1911 verhandelt und genehmigt.

— 1911 —

Die am 6. *Jänner* zusammengetretene *Gemeindeversammlung* nahm die Meldung über erfolgte Ausschreibung des Postgebäudekonkurses und Unterzeichnung des Vertrages zur Kenntnis, gibt ihrer tiefen Trauer über das am 4. Dezember v. J. erfolgte Ableben des Oberhirten unseres Kirchendistriktes des Bischofs weil. *Paul v. Zelenka* in ihrem Protokolle tiefgefühlten Ausdruck, und beschliesst die Abhaltung eines Gedächtnisgottesdienstes und nimmt zur Kenntnis, dass das Gemeindevotum auf den zu wählenden Bischof bis 10. Februar abzugeben sei.

In der für den 29. *Jänner* einberufenen *Gemeindeversammlung* fiel das auf den zu wählenden Bischof abzugebende Votum auf den geistlichen Obernotär des Distriktes und Pfarrer von Nyiregyháza *Heinrich Geduly*.

Mit den Gefühlen trauernder Pietät nahm das für den 16. *März* einberufene *Presbyterium* den vor kurzem erfolgten Heimgang zweier ihrer Wohltäter, der Herren weil. *Eduard Loisch* und *Johann Kobialka* zur Kenntnis. Ersterer hat im Jahre 1908 durch zwei hochherzige „*Loisch Eduard és Ottilia szül. Melczer*“

benannte 10,000—10,000 K betragende Stiftungen seinen Namen und den seiner in Gott ruhenden Gattin in unserer Gemeinde und ihren Schulen verewigt, letzterer hat unserem Gymnasium eine 1000 K betragende Stiftung gewidmet. Die Versammlung beschloss die überprüften Jahresschlussrechnungen und Inventare der Gemeindeversammlung befürwortend zu unterbreiten.

Am 19. März fand eine Gemeindeversammlung statt, welche die Jahresschlussrechnungen genehmigte und dem Kassier das Absolutorium erteilte. Dieselbe Versammlung gab ihr durch den Umstand, dass keiner der Bischofskandidaten die absolute Stimmenmehrheit erhielt, bedingtes abermaliges Votum auf den Distrikualobernotär *Heinrich Geduly*, desgleichen ihr Votum auf die zu besetzende Senioralinspektorswürde auf ihren eifrigen Kircheninspektor und vieljährigen Senioralinspektor *Koloman v. Münnich*. Als Generalversammlung der *Lokalhilfsanstalt* nahm man die Meldung des Pfarrers, dass die Hilfsanstaltssammlung 448.60 K betrug, zur Kenntnis und gab die Stimme auf das Ehrenamt eines weltlichen Präses der Senioralhilfsanstalt einstimmig auf den als Kassier und Hilfsanstaltspräses hochverdienten Komitatsoberarzt *Dr. Alex. Lorx*. Mit dankbarer Freude nahm das für den 31. März einberufene *Presbyterium* die 1000 K betragende Stiftung der Wittfrau *Emma Flütsch geb. Szomp* entgegen und spendete der Wohltäterin protokollarischen Dank.

Mit dem Ausdrucke innigster Freude nimmt unsere *Kirchengemeinde* in ihrer am 2. April stattgefundenen Versammlung amtliche Kenntniss davon, dass die verwaiste Bischofswürde nunmehr durch Erwählung des Distrikualobernotärs *Heinrich Geduly* besetzt ist und sendet ihren Oberhirten, zu dem sie vertrauensvollst emporblickt und an dem sie für die Zukunft der Kirche die schönsten Hoffnungen knüpft, ehrfurchtsvollsten Dratgruss.

Am 21. April fand abermals eine *Gemeindeversammlung* statt. Dieselbe gedachte des Hinscheidens des einstigen Presbyters *Nándor Klug*, nahm die Einladung zu der am 16. Mai stattfindenden Bischofsinstallation entgegen, beriet über die Frage der Erweiterung der Mädchenschule und beschliesst in Angelegenheit einer zu erwirkenden Bausubvention von Seiten des Staates bei demselben in Gestalt eines Memorandums vorstellig zu werden.

Der *Presbyterialsitzung* von 9. August konnte das Gemeindepräsidium melden, dass das hohe Ministerium für Kultus und Unterricht die Subvention des Gymnasiums vom 1. Januar 1911 von 32,000 K auf 34,000 K erhöhte. Es wurde sodann die Dienstverhältnisse der Volksschullehrer regelnde Pragmatik behandelt und die bischöfliche Verordnung bezüglich die Ausstellung der Stiftungsbriefe zur Kenntnis genommen. Es wurde ferner Professor *Andor Marcsek* für ein weiteres Jahr beurlaubt, sodann die Quartiergelder der Lehrkräfte der Mädchenschule erhöht, desgleichen mit Rücksicht auf die zunehmende Teuerung die Alumneumsgebühren.

Die *Gemeindeversammlung* vom 13. August nahm mit Freuden entgegen, dass der diesjährige Senioralkonvent, anlässlich der Installation des wiedergewählten Senioralsinspektors *Koloman v. Münnich*, in unserer Kirchengemeinde tagen wird, trifft Ordnungen, dass derselbe würdig verlaufe und entsendet dazu ihre Vertreter. Im weiteren Verlaufe wird probeweise für ein Jahr der fortlaufende Unterricht im Gymnasium und in der Mädchenschule beschlossen, *Andor Marcsek junior* als ordentlicher Professor des Gymnasiums, *Gisella Maszny* aber als ordentliche Lehrerin der Mädchenbürgerschule definitiv angestellt.

Die *Presbyterialsitzung* vom 3. November nahm mit Freuden zur Kenntnis, dass der durch das königliche Schulinspektorat geforderte Umbau des Schulsaales zu Illésfalu zur Zufriedenheit durchgeführt wurde und

votierte dem Direktor der Holzindustrieschule *Julius Dörner* für die überaus preiswürdige Herstellung der durch die Fachschule gelieferten Arbeiten wärmsten Dank.

In ihrem weiteren Verlaufe verhandelte das Presbyterium das Präliminar für 1912, ferner die Schulsteuerliste für das kommende Jahr. Zur freudigen Kenntniss dienten sodann die beiden an anderer Stelle erörterten Legate der 30- und 20jährigen Maturanten und das der Frau *Susanna Reich geb. Richter*. Zum Schlusse wurde laut Statut die Auslosung der Hälfte des Presbyteriums vorgenommen.

Die *Gemeindeversammlung* vom 17. Dezember nahm auch ihrerseits das Präliminar pro 1912 an, desgleichen die Schulsteuerliste für das folgende Jahr, nahm ferner die Meldung des Presbyteriums über die Stiftungen, respektive Legate der Maturanten, weil *Koloman Gärtner* und *Susanna Richter* entgegen, und votierte den edlen Wohltätern protokollarischen Dank. Nachdem die Abdankung des Kaplans *Géza Adriányi* mit Bedauern entgegengenommen und seine Stelle durch Erwählung des Predigtamtskandidaten *Mathias Schwartz* besetzt wurde, wurde zum Schlusse die Wahl der Hälfte des Presbyteriums vorgenommen und durchgeführt.

— 1912 —

Mit tiefen Bedauern nahm das am 3. Januar zusammengesetzte Presbyterium den Heimgang eines seiner würdigsten Glieder, des Rechtsanwalten *Otto Klug* entgegen, nahm sodann die Publikation der neugewählten Presbyter zur Kenntniss und nahm ihnen das vorschriftsmässige Gelöbniss ab. In Folge Ablebens des verdienstvollen bisherigen Ephorus und Gymnasialkassiers, *Andor Marcsek*, wurde bei Besetzung dieser Ämter der Beschluss gebracht, es sollen dieselben zukünftig getrennt von zwei Kräften verwaltet werden und wurde zum Ephorus Professor *Josef Stromp*, zum

Kassier aber Professor *Julius Thirring* gewählt. Zum Schlusse wurden die laut Statut ausgelosten Schulrat- und Schulstuhlmitglieder gewählt.

Die am 14. *Januar* stattgefundene *Gemeindeversammlung* nahm die Meldungen über erfolgte Presbyter-, Schulrat- und Schulstuhlmitglieder, ferner die Liste der stimmberechtigten Gemeindeglieder für das laufende Jahr entgegen, und entsendete ihrerseits 3 Mitglieder in die Überprüfungscommission der Gemeinderechnungen.

Das *Presbyterium* vom 20. *März* verewigte in seinem Protokolle das Andenken wohl eines der ältesten der Presbyter, weil. *Eugen Ujlaki*, der mit Rat und Tat die Interessen der Gemeinde stets gefördert hat, und begrüsst mit Freuden in seiner Mitte den an seine Stelle tretenden *August Melczer*. Es wurde sodann die Meldung der Rechnungsrevisionscommission entgegengenommen und beschlossen, selbe behufs Annahme der Gemeinde zu unterbreiten.

Der *Gemeindeversammlung* vom 24. *März* wurde über den Stand der Bauangelegenheit der Mädchenschule, sodann darüber Meldung gemacht, dass die vom Ministerium nun endlich angewiesene *Schulgeldablösung* in der Elementarschule 1121 K beträgt. Sodann wurden die Jahresschlussrechnungen pro 1911 angenommen, dem Kassier das Absolutorium erteilt und beschlossen, von nun an aus dem Überschusse der Jahreseinnahmen des Gymnasiums einen Reservefond zu sammeln. Zum Schlusse nahm die Versammlung, in der Eigenschaft als *Generalversammlung* der *Lokalhilfsanstalt* die Meldung des Pfarrers über die erfolgte 451.60 K betragende Sammlung und deren wieartige Verteilung gutheissend entgegen und traf Verfügungen über wieartige Beteiligung an der einzuleitenden Sammlung zu Gunsten eines Fondes, der den Namen des verdienstvollen Zentralvorstandes der Gustav Adolf-Stiftung, des Leipziger Superintendenten und warmherzigen Freundes der ungarländischen Kirche *Dr. Oskar Pank* tragen soll.

Das *Presbyterium*, das für den 4. *Juni* zusammenberufen ward, gab vor Allem seiner Freude darüber Ausdruck, dass der hochwürdige Bischof unseres Kirchendistriktes *Heinrich Geduly* eben am Tage der Sitzung in unserer Stadt und Kirchengemeinde in seinem hohen Amte zum erstenmal erschienen sei, um in den folgenden Tagen die Maturitätsprüfungen unseres Gymnasiums zu leiten.

An den Ausdruck der Freude reihte sich der des aufrichtigen Bedauerns, der sich an die Meldung vom Ableben des Presbyters *Robert Reich* knüpfte. Das *Presbyterium* verhandelte sodann das Statut behufs der Überwachung des Religionsunterrichtes und empfiehlt dieses mit einigen Modifikationen der Gemeindeversammlung zur Annahme.

Es wurde sodann über Verordnung des Generalkonventes beschlossen, zu Gunsten des für die 400. Jahreswende (1917) der Reformation zu sammelnden Jubiläumfondes, mit Hilfe dessen eine der Kirche würdige Institution geschaffen werden soll, jährlich auch in unserer Gemeinde eine Sammlung und ein Opfer zu veranstalten. Es wurden bei dieser Gelegenheit die Offertorien derart geregelt, dass das des ersten Advent und ersten Fastensonntages in Wegfall kam, das *Jubiläumsoffer* am Reformationsfeste, das für die *Hilfsanstalt* aber am Erntedankfeste eingesammelt werde.

Die am 9. *Juni* stattgefundene *Gemeindeversammlung* machte sich die Meldungen und Anträge des *Presbyteriums* vom 4. *Juni* zu eigen und entsendet zu dem am 13. und 14. *Juni* in der Kirchengemeinde Gölnicbánya abzuhaltenden *Senioralkonvent* ihre Vertreter.

Mit dem Ausdrücke innigen Dankes nimmt das *Presbyterium* vom 1. *September* das von 1000 K betragende Vermächtniss der weil. Wittfrau *Julie Münnich geb. Ritter* entgegen, desgleichen die 800 K betragende Stiftung der *1882-er Maturanten*. Es wurde ferner be-

anträgt, es möchten zu Sitzungen des Lyceums zu Késmárk, bei denen auch unsere Gemeinde Stimmrecht hat, nebst dem Präsidium 3 Gemeindeglieder entsendet werden, sodann wurde der vom Ministerium endgültig angenommene Subventionsvertrag des Gymnasiums unterbreitet und das „*Klein János és Samu*“ benannte Stipendium dem Professorkandidaten *Julius Benigny* zugesprochen.

Mit Bedauern nahm das Presbyterium Kenntniss von erfolgter Abdankung der Mädchenschullehrerin *Gisella Maszny* und wählt an ihre Stelle für ein Probejahr *Jolán Fialka*.

Mit dem Ausdruck tiefgefühltesten Dankes nahm das Presbyterium vom 17. Dezember die Meldung des Präsidiums entgegen, dass weil. Herr *Julius Posewitz* dem Kirchenheizungsfonde letztwilliglich 500 K hinterliess und beschliesst die Vorschläge des Pfarrers auf Änderung der Praxis des Konfirmandenunterrichtes und der Konfirmationsfeier der Gemeindeversammlung guthéissend zu unterbreiten. Es wurde sodann das zu Poprád, gelegentlich der am 18. November stattgefundenen Beratung, aufgenommene Protokoll bezüglich des Elaborates der Synodalkommission verhandelt, sodann das Präliminar für 1913 unterbreitet und im Anschlusse an dasselbe zahlreiche wichtige Zukunftsfragen der Gemeinde besprochen.

Das Presbyterium nahm von der Erlangung der 500 K betragenden Kaplankongrua mit Freuden Kenntniss und konnte sich der Beobachtung für die Zukunft nicht verchliessen, dass es bei der grossen Arbeitsfülle des Pfarramtes in absehbarer Zeit zur Systemisierung einer zweiten Pfarrstelle kommen dürfte, dass die Gemeinde vor dem hochnötigen Erweiterungsbau ihrer Mädchenbürgerschule stehe, der an dieselbe — auch im Falle einer Staatsunterstützung — namhafte Ansprüche stellen wird. Schliesslich wurde noch die Liste der pro 1913 auszuwerfenden 5%-gen Schulsteuer vorgelegt.

Die Reihe der Versammlungen im Jahre 1912 schloss die *Gemeindeversammlung* vom 22. Dezember.

Dieselbe beschliesst, dass die Schenkung der weil. Vilma Schwarcz im Vorhause des auf dem Grund des Schwarcz'schen Hauses erbauten neuen Postgebäudes mittelst Marmortafel verewigt, der Hofflügel aber mit der Aufschrift „Ev. Árvaház“ versehen werde, nachdem der Waisenhausfond der Gemeinde hineingebaut wurde, wofür laut Gemeindebeschluss im Flügelgebäude Lokalitäten für eventuelle Waisen und eine Wohnung für die Gemeindediakonissen zu reservieren sei. Die Versammlung betraut sodann das Präsidium, den Hinterbliebenen von weil. Julie Münnich geb. Ritter und weil. Julius Posewitz ihren protokollarischen Dank zu überbringen, nimmt den Antrag des Presbyteriums auf Änderung der Konfirmationspraxis an, entsendet zu den Patronatssitzungen des Kesmarker Lyceums 3 Gemeindeglieder, die im Verhinderungsfalle das Präsidium vertreten, verhandelt das Elaborat der Synodalkommission, akzeptiert ihrerseits das Präliminar pro 1913 und nimmt die Steuerliste für 1913 zur Kenntniss.

Bericht und Mitteilungen über das gottesdienstliche und Gemeindeleben.

In dem Masse, als der zunehmende Verkehr die vormalige Abgeschlossenheit einzelner Gegenden und so auch der Zips so gut wie aufgehoben hat, nimmt auch die Fluktuation zu und es trifft das besonders auf eine Stadt zu, die wie die unsrige an einer Hauptbahnlinie liegend, vielfachen Veränderungen und Verschiebungen in der Zusammensetzung ihrer Einwohner ausgesetzt ist. Es liegt nahe, dass diesen mannigfachen Wechsel auch unsere Kirchengemeinde zu fühlen bekommt, dass auch in derselben ein Kommen und Gehen, ein Zuziehen und Verziehen im hohen Grade konstatierbar ist.

Ist diese Erscheinung einerseits erfreulich, als der Kirchengemeinde auch manch neues Glied zugeführt wird, so bedeutet es andererseits doch auch die Abnahme der ansässigen, stabilen Teilen der Gemeinde, jenen Teiles, das mit gottesdienstlichen und mit Gemeindesitten wohlvertraut, denselben ungehindert nachkommen konnte.

Mit Rücksicht auf diese veränderten Verhältnisse, wird es wohl angezeigt sein, wenn wir statt eines Rückblickes auf das gottesdienstliche Leben der verfloßenen Jahre, das in seinen gewohnten Bahnen verlief, lieber *Mitteilungen* über das gottesdienstliche und Gemeindeleben *überhaupt* bringen, um so auch neuangesiedelte Gemeindeglieder darüber in Kenntniss zu setzen, damit das gottesdienstliche Leben nicht unter der Unkenntniss derselben zu leiden habe. Es ergeht dabei an *alle* bereits einheimischen Gemeindeglieder die herzliche Bitte, diese Mitteilungen auch den neuzuziehenden Brüdern und Schwestern zukommen zu lassen.

Es finden die Gottesdienste an *Sonn- und Festtagen Vormittags* stets um 9 Uhr statt und wird vom Jahre 1913 am ersten Sonntage jeden Monats und am 2-ten Weihnachts-, Ostern- und Pfingstfesttage in ungarischer und slavischer, an den übrigen Sonntagen aber in deutscher Sprache statt. Die Nachmittagsgottesdienste nehmen stets um 2 Uhr ihren Anfang. Die Wochengottesdienste werden dreimal: Dienstag und Donnerstag morgens um $\frac{1}{2}$ 8 Uhr, und Samstag um 2 Uhr abgehalten. Erstere bleiben wegen allzu geringer Beteiligung vom Neujahr ab über die strengste Kälte aus, letztere finden dis Sommermonate über um 6 Uhr statt. Beides wird stets an- und abgekündigt.

Abendgottesdienste werden im Laufe eines Kirchenjahres vorläufig zweimal gehalten und zwar: am Christabende Nachmittags $\frac{1}{2}$ 5 Uhr die feierliche *Christvesper* und am 31. Dezember um 6 Uhr die *Jahresschlussfeier*.

In der Passionszeit finden durch 5 Wochen jeden Mittwoch um 4 Uhr Nachmittag die sogenannten *Fastenpredigten* statt. Die *Konfirmationsfeier* verbunden mit Beichte und heil. Abendmahle findet stets am *Himmelfahrtsfeste* statt, während die Prüfung der Konfirmanden am Tage vorher (Mittwoch) Nachmittags 2 Uhr in der Kirche stattfindet.

Die *Beicht- und Abendmahlsfeiern* finden für die Stadtgemeinde, stets im Anschlusse an den Hauptgottesdienste, am folgenden Tagen statt: am *Gründonnerstag* (Morgens 8 Uhr), am *Charfreitag*, am *Konfirmationstage* (Himmelfahrtsfest), am *Trinitatisfeste* (Sonntag nach Pfingsten) und wenn Gäste zum Tische des Herrn sich finden, an einem der *folgenden Sonntage*. Alle Versuche den Tisch des Herrn öfters zu decken, sind, zum tiefen Bedauern, wegen Mangel an Beteiligung erfolglos geblieben.

Im Laufe der Herbstmonate feiern wir in unserer Gemeinde noch das *Erntedankfest* (Ende September), das *Kirchweihfest* (gewöhnlich am 2. Sonntag im Oktober), das *Reformationsfest* (letzter Oktober- oder erster Novembersonntag) und den *Totensonntag* am letzten Sonntage des Kirchenjahres. (Sonntag vor dem ersten Adventssonntage).

Es finden ausserdem am *18. August* als am Geburtstage, ebenso am *4. Oktober*, als am Namenstage unseres Königes *morgens 1/29 Uhr* Dankgottesdienste statt. Am *31. Oktober*, am Tage des Beginnes der Reformation, wird Morgens 8 Uhr ein *Kindergottesdienst* abgehalten, und findet ein solcher auch in der Adventszeit, und wenn möglich, in der Passionszeit im grossen Saale der Mädchenbürgerschule statt. Die konfirmirte Schuljugend geht am 31. Oktober und im Laufe des Frühlings zum Tische des Herrn.

Offertorien werden an folgenden Tagen an den Kirchentüren eingesammelt:

1. Am 1. Weihnachtsfesttage (für die Kirchenkassa).
2. Am 31. Dezember Abends (für die Armen der Gemeinde).

3. Am Epiphaniastage (6. Jänner für die Mission unter den Heiden).
4. Am Palmsonntage (für die Kirchenkassa).
5. Am 1. Osterfesttage (für die Kirchenkassa).
6. An einem Sonntag zwischen Ostern und Pfingsten (für das Distriktual-Waisenhaus zu Rozsnyó).
7. Am 1. Pfingstfesttage (für die Kirchenkassa).
8. Am Erntedankfeste (für die allgemeine evang. Kirchl. Hilfsanstalt).
9. Am Kirchweihfeste (für den Landespfarrerpensionsfond).
10. Am Reformationsfeste (für den Jubiläumsfonde zum Zwecke der Errichtung einer Institution gelegentlich der 400. Jahreswende der Reformation i. J. 1917.)

Die sonstigen geistlichen *Funktionen* (Taufe, Einsegnung der Wöchnerin, Trauungen, Beerdigungen) finden an *Sonn- und Wochentagen* je nach Wunsch — unter Berücksichtigung der Zeiteinteilung des Pfarramtes — statt, doch sei hier bemerkt, dass Taufen und Einsegnungen (dringende Fälle ausgenommen) stets mindestens 1 Tag früher, Trauungen mindestens 3 Tage früher, Begräbnisse aber möglichst bald nach erfolgtem Todesfalle dem Pfarramte angemeldet werden müssen, Partezettel aber *nie* ohne Einvernehmen desselben gedruckt werden sollen, ansonsten bei den zahlreichen Filialen über Land und sonstigen Funktionen und Religionsunterrichten unangenehme Hindernisse sich ergeben können.

Krankenbeichten werden stets so schnell als möglich gespendet.

Nachdem in unserem Gotteshause *die Sitze* käuflich erwerbbar sind, und man somit dann nur recht traut darin sich fühlt, wenn man sein eigenes liebgewonnenes Plätzchen besitzt, werden alle in unserer Stadt sich niederlassenden Gemeindeglieder, desgleichen die jungen Ehepaare freundlichst ersucht, sich je eher einen Kirchensitz erwerben zu wollen. Es möge das umso mehr geschehen, als die Kirchensitze, abweichend

von der oft sehr kostspieligen Erwerbung in anderen Gemeinden, um den geringen Preis von 4—6 K für die ganze *Dauer des Aufenthaltes* in unserer Gemeinde erwerbbar sind. Selbstredend sind diese Plätze nicht erblich, gehen also von Eltern nicht auf Kinder über und hören mit dem Wegzuge aus unserer Kirchengemeinde auf, ansonsten man den neuzuziehenden, tatsächlich in der Gemeinde wohnenden Gliedern keinen Platz zur Verfügung stellen könnte. Wegen Erwerbung von Kirchensitzen möge man sich an dem im Pfarrhause wohnenden Kirchendiener wenden, der darüber dem Pfarrer Meldung tut.

Ein vielempfundener Übelstand ist es, dass die in unserer Stadt sich niederlassenden Bewohner evang. Bekenntnisses unterlassen, sich beim Pfarramte, behufs Eintritt in die Gemeinde, anzumelden, desgleichen bei Verzug aus unserer Stadt abzumelden. Es ergeht darum an alle Gemeindeglieder die Bitte, das in Zukunft nicht unterlassen zu wollen.

Die zum gottesdienstlichen Gebrauche nötigen *Gesangbücher* sind in ungarischer und deutscher Sprache in der Buchhandlung des Julius Dörner zu kaufen, und wird jedermann ersucht, im Interesse der Lebendigkeit unserer Gottesdienste, die ohne Gesang der Gemeinde ihren schönsten Schmuck verlieren, sich dieselben anzuschaffen.

Es kann für das Leben einer Kirchengemeinde auch nicht gleichgültig sein, ob in ihren Häusern evang. Lektüre Platz gewinnt oder nicht. Darum werden alle Gemeindeglieder herzlichst ersucht, sich unter anderem doch nur evangelisch kirchlich gerichtete Kalender anzuschaffen. Es werden dieselben alljährlich in die Häuser vom Kirchendiener herumgetragen, ob in ungarischer oder deutscher Sprache, gleich vorzüglich redigiert. Desgleichen ist es sehr wünschenswert, dass in möglichst vielen unserer Häuser ein kirchliches Blättchen gelesen werde und werden die verehrten Gemeindeglieder ersucht, diesbezügliche

Wünsche behufs Vermittlung an das Pfarramt, bei Vertragung der Kalender, dem Kirchendiener mitzuteilen. Wir fördern, indem wir so handeln, einen doppelten Zweck, wir tun uns selbst einen Dienst damit und unterstützen eine gut evang. Sache, die es wohl verdient.

Wir gedenken an dieser Stelle auch noch mit besonderer Freude des edlen Werkes *der Diakonie*, das unter der Leitung des evang. Diakonissenvereins seit den 3 Jahren seiner Einbürgerung in unserer Gemeinde eine überaus segensreiche Tätigkeit entfaltet. Ja wir durften — Dank der Unterstützung der löbl. Stadtkommune Igló und dem freundlichen Entgegenkommen des Mutterhauses zu Pozsony, seit mehr den Jahresfrist bereits eine zweite Gemeindegemeinschaft berufen. Wenn auf irgend einem Gebiete, so darf hier bekannt werden, der Herr half über Bitten und Verstehen. Die vielen Kranken auch anderer Konfessionen, die unsere Schwester bereits pflegten, die vielen Einsamen, die Verlassenen, Hilflosen und Armen, die sie mit dem ganzen Eifer eines an die Liebe Christi sich hingebenden Herzens aufsuchen, sie können Zeugnis geben von dem Segen, der auf diesem Werke ruht.

Es sei hier noch besonders darauf hingewiesen, dass unsere Schwestern Mittwoch und Sonntag nachmittags Mädchen in ihrer Wohnung, die sich in dem der Gemeinde gehörenden Postgebäude befindet, zu einem Kränzchen versammeln, wo gute, kirchlich gerichtete Lektüre, verbunden mit Vorlesung, gepflegt wird. Alle Eltern, denen es am Herzen liegt, ihren Kindern in dieser Zeit der Verflachung der jugendlichen Gemüter etwas für Herz und Gemüt zu geben, bitte ich herzlich dieselben den Schwestern zuzuführen. An den Sonntagnachmittagen nach dem Gottesdienst sammeln unsere Diakonissen zum selben Zwecke die Dienstmädchen in ihrer Wohnung. Dass doch alle Dienstgeber evang. Dienstmädchen, eingedenk ihrer Christenpflicht ihnen gegenüber, sie mit allem Nach-

druck den Schwestern zuzuführen es nicht unterliessen.

Es sei hier noch einmal hingewiesen auf die wesentlichen Änderungen, die mit diesem Jahre in der Ausübung der *Konfirmationspraxis* in Kraft tritt. Die Konfirmandeneinschreibung findet am *Aschermittwoche* Vor- und Nachmittag statt. Der *Konfirmandenunterricht* wird die Fastenzeit über und vom Sonntage nach Ostern bis Himmelfahrt wöchentlich dreimal stattfinden. Die Prüfung der Konfirmanden bleibt wie bisher für den Mittwochnachmittag vor dem Himmelfahrtsfeste, die *Konfirmationsfeier* wird verbunden mit Beicht und heiligem Abendmahl am Himmelfahrtsfeste selbst in ungarischer Sprache abgehalten werden.

Blicken wir am Schlusse dieses Abschnittes auf das gottesdienstliche Leben der 3 Jahre zurück, so dürfen wir mit Freude bekennen, dass es in durchaus würdiger Weise verlief. Es wurde alles aufgeboten, um unsere Gottesdienste ebenso anziehend als feierlich zu gestalten, und es darf Wohl gesagt werden, es werden sich nicht viele Gemeinden solcher Gottesdienste rühmen dürfen, wie dies von auswärts weilenden Gemeindegliedern wiederholt hervorgehoben worden ist. Schon der ständige Chor der Zöglinge des Seminars, der die liturgischen Responsorien allsonntäglich versieht, dürfte zu den Seltenheiten zählen, wird ja doch bekannterweise in unseren Gemeinden, selbst den grösseren, viel zu wenig Mühe an die würdige Ausgestaltung der Gottesdienste gewendet.

Mit edlem Eifer und viel Liebe für die heilige Sache walten ihres von der Gemeinde überkommenen Auftrages auch unsere beiden Kantoren *Karl Marton* und *Árpád Kintzler*, was hier mit besonderer Freude hervorgehoben sei.

Zum Schlusse sei noch nach allem denen gedankt, die unsere Gottesdienste durch Weihevollte *Gesänge*, namentlich an den Festtagen und sonstigen Feiern des Kirchenjahres zu verschönen die Güte hatten.

All den *Mädchen und Frauen*, die die Mühe der Gesangsproben nicht scheuend, im gemischten Chor mitwirkten und somit dem Herrn und seiner Gemeinde manches Opfer von Zeit und Mühe brachten, — all den *Herren*, die im gemischten Chor oder im Männerchor mitzuwirken die Güte hatten, und dadurch bewiesen, es gibt auch in dieser Zeit der Blasiertheit noch Männerherzen, die ihr Können gerne in den Dienst des Heiligen stellen, nicht minder den beiden Damen Frau *Ilka Langsfeld* und Frau *Erna Dudinszky*. Ersterer, die mit ihrer edlen Kunst seit Jahren bereits viele Andächtige zu innigem Dank verpflichtete, letzterer, die im Gotteshause mit der Erstlingsgabe ihres vielversprechenden Talentes die Andacht der Gemeinde höher stimmte.

Es sei an dem Dank zum Schlusse noch die Bitte geknüpft, es möchten doch viele ihre ihnen von Gott verliehenen Gaben in den Dienst des Herrn stellen und namentlich die heranwachsenden Mädchen freudig dem Kirchenchor sich anschliessen und dadurch nicht nur die Andacht heben, sondern auch das redliche Bemühen des die Chöre mit wahrer Meisterhaftigkeit dirigierenden Chorleiters Karl Marton erleichtern.

Spenden. Sammlungen. Schriftenverbreitung.

Wer die Zeichen der Zeit und die manigfachen Erscheinungen des häuslichen und öffentlichen Lebens mit offenen Augen beobachtet, wird sich der Wahrnehmung nicht verschliessen können, dass es mit der idealen Denkungsweise unter den Menschen stark abwärts geht, dass der Menscheng Geist über der Hast nach den Gütern dieser Welt und über dem Streben, sie bis auf die Neige auszugeniessen, immer mehr jenen kühnen Flug einbüsst, kraft dessen er sich, wie mit Adlersfüßigen, aufschwingen konnte zu den erhabensten Ideen in die Sphären reinen Denkens und

abgeklärter Lebens — und Weltauffassung. Dass inmitten solcher Zeit das christliche Glaubensleben, dessen letztes Ziel hinter allem, was irdisch ist, über allen, was vergänglich ist, wie die Welt und ihre Lust, liegt, Schaden nehmen muss, wird wohl niemand bezweifeln.

Und in der Tat, es hat die christliche Denkungsweise, Lebensauffassung, die christliche Zucht und Sittlichkeit in den letzten Jahrzehnten in so erschreckender Weise abgenommen, dass man oft sich hingedrängt fühlt zum Seufzer des Psalmisten: „Hilf, Herr, die Heiligen haben abgenommen und der Gläubigen ist wenig unter den Menschenkindern.“

Allein es fällt dann ab und zu denn doch ein lichter Schimmer auf das dunkle Bild, der die zagende Seele des Beobachters wieder hoffend macht. Und wenn man manchmal die schwache Teilnahme am gottesdienstlichen Leben betrachtet, wenn man sieht, wie es Kreise gibt, die sich gefliessentlich von demselben fern halten, und darin, wohl auch nicht ganz mit Unrecht, das Zeichen einer Abnahme des inneren Glaubenslebens zu suchen geneigt wäre, so treten dann doch wieder Erscheinungen im Gemeindeleben zu Tage, die zu neuem Hoffen berechtigen. Zu diesen zähle ich die Wohltätigkeitsübung, jenen opferwilligen Sinn, der gerne hilft, wo Hilfe not tut. Denn das Vorhandensein dieses Sinnes ist ja doch ein Beweis dafür; es ist noch in den Herzen und, wär's wohl unbewusst und unbekannt, etwas ohne das solche Opferwilligkeit undenkbar wäre, und das ist die Liebe Christi, die auch trotz tausend ungünstiger Einflüsse noch eine Macht ist über die Herzen.

Ist's so, nun dann ist Christenglaube und christliche Bruderliebe immer noch ein Faktor in unserer Mitte, denn, dem Herrn sei Dank dafür, wir haben noch viele warme Herzen und offene Hände, die von Jahr zu Jahr gerne und willig opfern für Gotteshaus und der Brüder Not.

Davon möge Zeugniß geben der folgende Wohltätigkeitsbericht der verfloßenen 3 Jahre:

Sammlungen für Gemeinden: Die Gemeindeglieder sammelten für Ujpest 69·40 K, für Rád 43·60 K, für Nagyikikinda 7·90 K, für Ujcsanáros 39 K, für Királyfalu 43 K, für Kölesd 15·10 K, für Duránd 85 K, für Rimakokova 32 K, für Kölcse 11 K, für Diósgyőr 21 K, für Szatmárnémeti 22·50 K, für Nyitra 10·20 K.

Sammlungen für andere Zwecke: Für die Heidenmission insgesamt 77·96 K, für die Hilfsanstalt insgesamt 1330·13 K, für das Rozsnyóer Waisenhaus betrogen die Weihnachtssammlungen und Offertorien 106·35 K, für das Konfirmandenheim zu Torzsa 39·69 K, für die Neujahrssammlungen der Kanenten 178·10 K, für das Feuerwehrheim 5 K, für das Sanatorium für Lungenkranke 17 K, für den Jubiläumfond 145·60 K.

Wohltätige Offertorien: Für die Gemeindearmen bei den Jahresschlussgottesdiensten 82·95 K, für die Mission 14·42 K, für die Gemeinden Duránd, Rimakokova und Kölcse 10 K, für den Jubiläumfond 10 K.

Spenden. Für die Kirche: Es spendeten *Altarkerzen* folgende Gemeindeglieder: Frau Auguste Senger zum Todtenfeste 1910; zum Gedächtniß an ihren Gatten Frau Petronella Podhorányi, zum Todtenfeste 1912 Frau Louise Fabinyi sammt Töchtern; aus Anlass glücklicher Genesung von schwerer Krankheit die Frauen: Josef Revolla und Vilma Schermann, geb. Schmidt aus Alsószalánk.

Lusterkerzen spendeten die Folgenden: Fräulein Auguste, Hermine und Alvine Scherffel für den Jahreschlussgottesdienst 1910, desgleichen für das Todtenfest 1911; Frau Matilde Bömisch für den Jahreschlussgottesdienst 1911, desgleichen für das Todtenfest 1912.

Sonstige Spenden: Witfrau Susanne Zuhovszky spendete anlässlich des 1. Todestages ihres Gatten einen *Teppich* für kirchlichen Gebrauch. Für die *Mission* spendete weil. Matilde Danielisz 10 K; für die

Armen Frau Otilie Dycek (Ötösbánya) — 50 K, die 30jährigen Maturanten vom Jahre 1912 20 K. Herr István Ruttkay (Márkusfalu) 2 K.

Dem *Kirchenheizungs-fonde* spendeten die Folgenden: Witfrau Emma Flütsch geb. Szomp 100 K, Herr Honvédhauptmann Karl Reitsch 50 K, die Fräulein Auguste, Hermine, Alvine Scherffel und Irma Serédy anlässlich des frühen Heimanges von Hilda Roth 60 K, aus anderer Veranlassung die ersteren drei Damen 30 K.

Ihre *Neujahrswünsche* lösten zu Gunsten desselben Fondes die Folgenden ab: 1910: Ludwig Bogesch 20 K, Frau Thekla Prantner 10 K, Dr. Walser 8 K, Késmárszky Jenő 4 K, Marton Károly 2 K. 1911: Frau Thekla Prantner 10 K, Dr. Walser 8 K, Késmárszky Jenő 5 K, Ujházy Mihály 2 K, Stollmann József 3 K, 1912: Frau Thekla Prantner 10 K, Dr. Walser 8 K, Késmárszky Jenő 5 K.

Spenden in der Landgemeinde. Altarkerzen spendeten: Georg Stollmann (Szepessümege), Josef Strauch und Gattin (Szepessümege), Stefan Ruttkay und Frau (Márkusfalu), Ludwig Böttcher junior und Gattin (Amerika), Johann Strauch und Gattin (Szepessümege), Witwe Marie Strauch geb. Haschkó (Szepessümege), Anna Brandenbura, Katharina Pugel (Illésfalu), Johann Schneider (Iglóhuta), Witwe Schneider (Iglóhuta), Witwe Andreas Böttcher (Iglóhuta), Johann und Albert Rusznák (Amerika).

Illésfalu erhielt für den *Kirchbaufond* 1910: von Gemeindegliedern aus Amerika 200 K, vom Schönburg Reccess herrschaftlichen Zweigverein der Gustav A. Stiftung 235 Mk. 1911: vom Hauptverein Ansbach der Gustav A. Stiftung 40 Mk, vom Zweigverein Dippoldiswalde 80 Mk, von der Senioralhilfsanstalt 100 K, von der Distriktualhilfsanstalt 100 K. 1912: vom Schönburg Reccess herrschaftlichen Zweigverein 293·25 Mk, vom Hauptverein Ansbach 46·80 Mk, von der Senioral- und Distriktualhilfsanstalt 100—100 K,

vom Stollberger Zweigverein 29.39 Mk, von Johann Klein (Illésfalu) 5 K und Michael Klein (Illésfalu) für Anschaffung eines Kruzifixes 10 K.

Iglóhollópatak erhielt 1911 und 1912: 50—50 K von der Senioralhilfsanstalt, ausserdem von dem Steuerverringerungsfonde jährlich 98 K.

Spenden für der Diakonissenfond.

Adományok a diakonissza-alap javára.

Für den Diakonissenfond sind folgende Spenden eingeflossen — A diakonissza-alap javára a következő adományok folytak be:

— 1910 —

1. *Als Ablösung der Neujahrswünsche* — Újévi üdvözetek megváltása címén: Münnich Elek 2.14 K, Széll Árpád (Wien) 5, özv. Lehoczky Jenőné 2, Nádas Árpád 4, Guhr Márton 10, idb. Bartsch Gusztáv 50, Klug Ottó 10, özv. Bömisch Edené 10, Folgens Kornél 5, Putsch Tóbiás 5, Vöröss Sándor 5, Seltenreich Hugó 3, Kintzler Árpád 3.

2. *Als Spenden* — Adományok címén: Topscher Györgyné 25 K, Szepesi XVI város takarékpénztár 70, Névtelen adomány (Langsfeld G. és Schuszterné, Koller Klára) 10, Schwartz Berta és nővérei 10, Névtelen adomány (Thern Gusztáv) 10, Schwábik István 10, özv. Thern Sándorné 30, Marcsek Aladár 5, Fábrián László 5.85, Takaré- és hitelintézet 80, özv. Bömisch Edené 11.20, Strauch Emilia 20, N. N. (Késmárk) 20, Vöröss Sándor 10, néh. Haitschy Judita gyermekei 10, Ujházi Mihály (Ötösbánya) 2, Széll Lehel 3.80

3. *Als Kranzablösungen* — Koszorú megváltás címén: Jantner-család id. Bartsch G. elhúnyta alkalomból 30 K, Lányi Ákos (Lócse) ugyanez alkalomból 10, özv. Roth Erzsébet Roth András elhúnyta alkal-

mából 10, Hayde-család özv. Deischlné elhúnyta alkalmából 25.

— 1911 —

1. *Als Ablösung der Neujahrswünsche* — Újévi üdvözetek megváltása címén: Guhr Márton 10 K, Klug Ottó 10, Széll Ödön 10, Koromzay György 10, Thern László 6, Folgens Kornél 5, Nádas Arpád 5, özv. Lehotzky Jenőné 5, Széll Árpád (Wien) 5, Münnich Elek 3, Kintzler Árpád 3 és Ujházy Mihály 2.

2. *Spenden* — Adományok: Hornicsek Nándorné 5 K, Köhler Malvin 3, özv. Bömisch Edené 10, Danielisz Károlyné 20, a szepesi XVI város takarékpénztár 70, Névtelen adomány (Thern Gustáv) 10. Schwartz Berta és nővérei 10, N. N. 10, Melczér Agost 50, özv. Breuer Mihályné 10, Buchalla-család 10, Takaré- és hitelintézet 40, Thern Sándor-család 20, özv. Prihradny Ödönné 10, Telléry Gyula 8, özv. Schmor Kornélné 10, Egy asztaltársaság 7, Prohaszka Lajos 20, Klug Ottó 100, Köhler-család 10, A III. és IV. polgári leányosztály 15, Névtelen anya 50, A főgimnáziumi ifjúság 34:30, özv. Marcsek Andorné 20, Löw Gyula — 50

3. *Kranzablösungen* — Koszorúmegváltások: Lingsch-család Lingsch Géza elhúnyta alkalmából 30 K, Lingsch Albert (Késmárk) ugyanez alkalomból 10, Hajts-család Hajts Lajos elhúnyta alkalmából 20, özv. Senger Endrené Klug Ottó elhúnyta alkalmából 30, özv. Münnich Aurélné (Budapest) ugyanez alkalmából 20, Dr. Ujtélky Miksa és neje Marcsek Andor elhúnyta alkalmából 20.

— 1912 —

1. *Als Ablösung der Neujahrswünschen* — Újévi üdvözetek megváltása címén: Guhr Márton és neje 10 K, Bartsch G. 10, Hönsch Árpád (Ötösbánya) 10, Széll Arpád (Wien) 5, özv. Lehotzky Jenőné 5, özv. Széll Lászlóné 5, Nádas Arpád 5, Vörös Sándor

5, Dr. Wieland Aladár 5, Folgens Kornél 5, Thern László 6, Kintzler Arpád 3, Münnich Elek 5.

2. *Spenden* — Adományok: özv. Klug Ottóné 200 K, a szepesi XVI város takarékpénztár 70, Éles Henrik (Budapest) 30, N. N. 10, Schwartz Berta és nővérei 10, N. N. 10, Takaré- és hitelintézet 40, özv. Thern Sándorné gyászoló gyermekei 50, özv. Reich Róbertné 20, özv. Lingsch Gézané 10, özv. Javornitzky N.-né 3, Scherffel Tivadar 50, özv. Münnich Adolfné hozzátartozói 30, a III. és IV. polgári leányosztály adománya 17·16, Ivancsics-család (Kassa) 10, Farkas Béla 4·50.

3. *Vermächtniss* — Hagyomány: Posewitz Gyula 500 K.

4. *Kranzablösungen* — Koszorúmegváltások: Alex Lajos és neje Heyde Lajos elhunytá alkalmából 20 K, Hayde-család ugyanez alkalmából 20, Dr. Kesső Gézané özv. Thern Sándorné elhunytá alkalmából 10, idb. Thern Gusztáv és ifj. Thern Gusztáv ugyanez alkalmából 10—10, Róth Márton-család özv. dr. Scherffel Tivadarné elhunytá alkalmából 30, Serédy Róbert, Aladár és Irma ugyanez alkalmából 30, Scholtz Ödön (Agfalva) özv. Münnich Adolfné elhunytá alkalmából 20, özv. Windt Lajosné ugyanez alkalmából 30, Pálka Margit (Zsolna) Róth Hilda elhunytá alkalmából 5.

A 3 elmúlt év alatt befolyt „Adományok“

	főösszege	1842·45 K
„Koszorúmegváltások	„	380— „
„Hagyományok“	„	500— „
	Összesen	2722·45 K

Schriftenverbreitung. In den verflossenen 3 Jahren vergingen 318 Gottholdkalender, 60 Lutherkalender in ungarischer Sprache und 128 Transciuskalender.

Die Gemeindeglieder pränumerierten den „Friedensboten“, den „Glaubensboten für die Zips“, „Evang. családi Lapok“ und ein slavisches Kirchenblättchen. Das Prachtwerk „Wache und bete“ wurde in 52, das

erklärte Neutestament von Raffay in 4 Häusern abgesetzt.

Kirchensitze haben sich die folgenden Herren und Frauen erworben — Templomi ülöhelyet következő egyháztagek szereztek: Breuer Mária, Máriássy Ödön és neje, Dr. Marschalkó Elemér és neje, Madarász Andor és neje, Rainer Irén, Lója Irma, Daniélisz Amália, Klein Károly és neje, Dr. Sztahovszky Antalné, Antal Samuné, Róth Márton, Hajts János, Philipp Jánosné, Zsuhovszky Zsuzsanna, Reich Róbertné, Reich Gyuláné, Skultéty Adél, Lázár Vilmosné, Merényi Ferencné, Heutschy Jánosné, Barna Árpádné, Zwiebel Mihályné, Schmidt Edené, Ponevács Gyuláné, Fenykó Gyözőné és Roth Laura.

Volksbewegung in den Jahren 1910, 1911 und 1912.*

Über die Fluktuation in unserer Gemeinde in oben benannten Jahren haben wir folgendes zu berichten:

1. *Geboren und getauft* wurden insgesamt 57, 70, 61 Kinder, und zwar 24, 28, 31 Knaben und 33, 42, 30 Mädchen. Davon entfallen auf Igló 31, 43, 26; Iglóhuta 3, 2, 4; Iglóhollópatak 5, 3, 5; Illésfalva 9, 8, 12; Szepessümege 2, 7, 4; Ötösbánya 2, 1, 3; Márkusfalva 3, 2, 4; Szepesárki 1, —, 1; Edősfalva 1, 1, —; Iglóvéghely —, 2, —; Iglófüred —, 1, —; Tamásfalva —, —, 1; Szepesedelény —, —, 1.

2. *Konfirmiert* wurden in der Stadtgemeinde insgesamt 18, 31, 38 Kinder, und zwar 12, 10, 23 Knaben und 6, 21, 15 Mädchen. Aus den Filialen 12, 6, 11 Kinder, und zwar 8, 3, 4 Knaben und 4, 3 7 Mädchen.

* Die drei nacheinander folgenden Zahlen bedeuten stets die Volksbewegung der aufeinander folgenden drei Jahre.

3. *Getraut* wurden insgesamt 13, 16, 18 Paare, und zwar 6, 8, 10 reine und 7, 8, 8 gemischte Paare. In 5, 5, 3 Fällen war der Bräutigam röm.-kath., in 1, —, — Fall reformiert und in —, —, 1 Fall griech.-kath.; in —, 3, 4 Fällen war die Braut röm.-kath. In den gemischten Ehen kam die Übereinkunft bezüglich der Kindererziehung in 4, 4, 4 Fällen zu Gunsten, und insgesamt 3 Fällen zu Ungunsten unserer Kirche zustande.

4. *Gestorben* sind insgesamt 44, 41, 54 Personen, und zwar 25, 23, 29 männliche und 19, 18, 25 weibliche. Davon entfallen auf Igló 26, 25, 34; Iglóhuta 2, 1, 7; Iglóhollópatak 1, —, 2; Iglófüred —, 1, —; Illésfalva 6, 6, 9; Szepessümeg 4, 1, 1; Márkusfalva 2, 1, —; Pálmfalva 1, —, —; Szepesárki 1, 1, —; Szepesedély 1, —, —; Vitéfalva 1, —, —; Ötösbánya —, 5, 1.

5. Am *heiligen Abendmahle* beteiligten sich insgesamt 696, 803, 788 Personen, und zwar entfallen auf die Muttergemeinde 93, 81, 101 Männer und 189, 249, 232 Frauen. Auf die Filien 184, 192, 185 Männer und 230, 281, 270 Frauen. An Krankenbetten wurde das heilige Abendmahl in 9, 8, 10 Fällen gespendet.

6. *Übertreten* sind aus unserer Gemeinde 3, 1, 1 Personen zum Katholizismus. Zu uns übertraten vom Katholizismus 1, —, —; vom Judentum —, 1, — Person.

7. *Eingetreten* sind in die Kirchengemeinde. (Siehe unter „Népmozgalom“ 7. pont.)

